

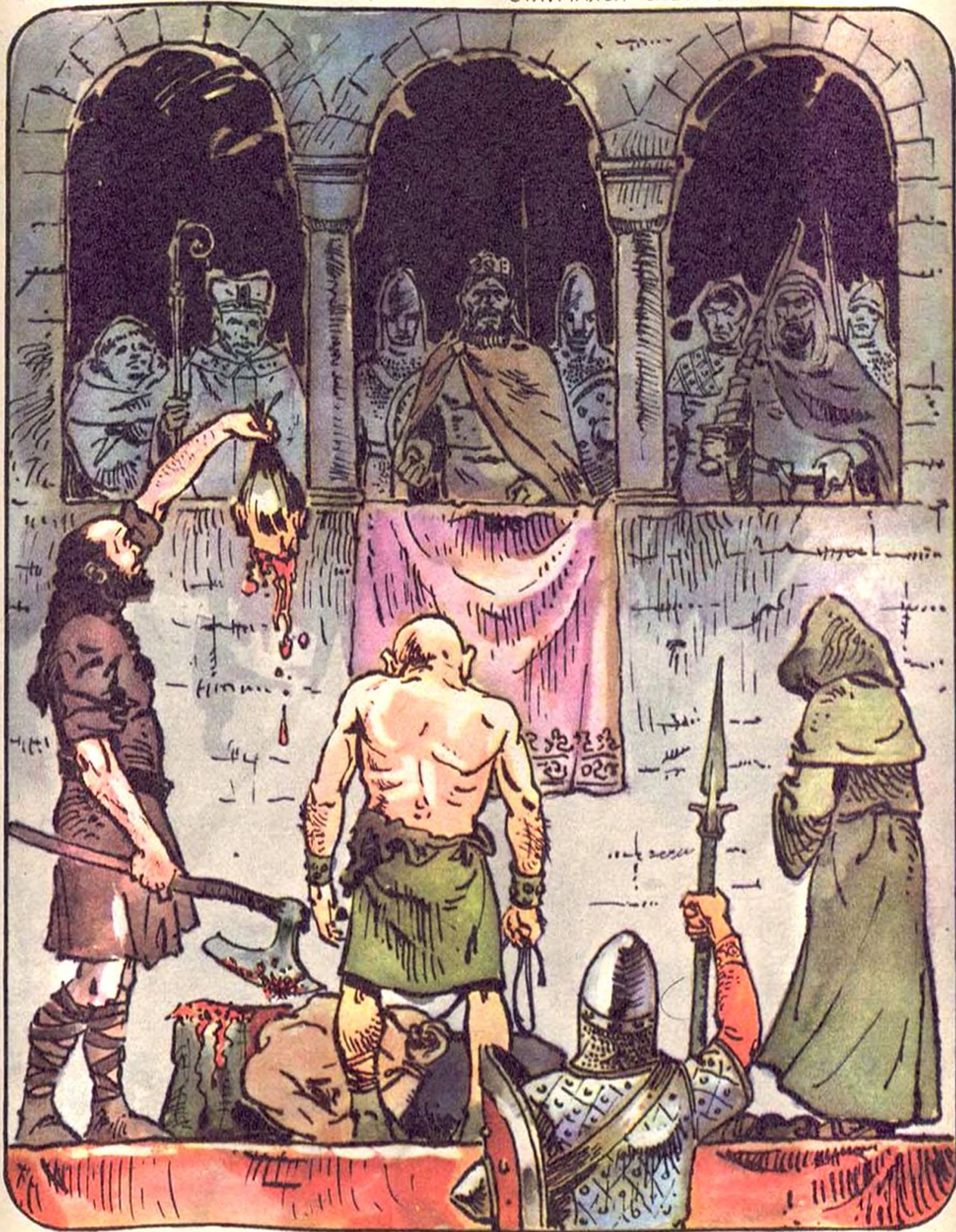

BOLESŁAW KRZYWOUSTY
БОЛЕСЛАВ КРИВОУСТЫЙ

ambicja	честолюбие	pokuta	раскаяние
asceta	аскет	polowanie	охота
bitwa	бой	pomocy!	на помощь!
bronić	защищать, <i>tu</i> : оборо- нять	popierać	поддерживать
bronić się	защищаться, <i>tu</i> : оборо- няться	popłoch	паника
		posel	посол
		próbować	пытаться
		przepędzić	изгнать
		przydarzyć się	случится
chcieć	хотеть, желать		
chryścianizacja	крещение	ratunku!	на помощь!
		rozgorzeć	вспыхнуть
danina	дань	rozwłóczyć	растерзать
dobrzeć	достичь		
dowódca twierdzy	комендант	sierpień	август
duchowny	священник	silnie rządzić	властвовать
haracz	дань	skarby	сокровища, <i>tu</i> : казна
honory	почести	spiskować	начать заговор
		sprzymierzyć się	заклчить союз
katedra	собор	stan duchowny	духовное сословие
kronikarz	летописец	szykować	готовить, <i>tu</i> : замы- слять
książę zwierzchni	верховный князь		
		Śląsk	Силезия
lennik	вассал		
lud	народ, <i>tu</i> : простолюди- ны	talent	талант
los	судьба	trwać	продолжаться
łoże	одр		
		ująć się (wstawić się)	взять под опеку
macocha	мачеха	układać się	заклчить союз
Małopolska	Малая Польша	umrzeć	умереть
misja	миссия	uwięzić	заклчить, <i>tu</i> : заточить
modły	моления		
możni	знать	wdowiec	вдовец
możnowładca	магнат	wiec	вече
musieć	быть вынужденным	Wielkopolska	Великая Польша
		władza	власть, <i>tu</i> : престол
namiot	палатка, <i>tu</i> : шатер	wojna podjazdowa	набеги
następca	наследник	wreszcie	наконец
nawrócić	обратить в истинную веру	współczesny	современный, <i>tu</i> : совре- менный
odprawić pokutę	наложить на себя епи- тимью	wycofywać się	отступать
odynieć	кабан	wydziedziczyć	лишить наследства
okrucieństwo	жестокость	wygnać	изгнать
opór	сопротивление	wylupić oczy	выколоть глаза
		wyprawa	поход
palatyn (urzędnik dworski)	палатин	wysłannik	посланник
panować	править	wyśmiać	осмешить
pierworodny	первородный		
pilno	не терпится	zabiegać o względy	завоевывать симпатию
pobrać się	пожениться	zakładnik	заложник
podążać	направляться <i>tu</i> : пре- следовать	zasadzka	засада
	похороны	zażarta walka	яростный бой
		znenawidzony	ненавистный
		zrodzony z nieprawego łoża	незаконнорожденный
		zwolennik	сторонник
pogrzeb		żałoba	траур

POD KONIEC XI WIEKU NA ZIEMIACH POLSKICH PANOWAŁ WŁADYSŁAW HERMAN. NIE MIAŁ ANI TALENTU, ANI AMBICJI. PODDAWAŁ SIĘ ZA TO INTRYGOM DWORSKIM I SKŁONNY BYŁ DO OKRUCIENSTW.

В КОНЦЕ XI ВЕКА НА ПОЛЬСКИХ ЗЕМЛЯХ ПРАВИЛ ВЛАДИСЛАВ ГЕРМАН. ОН НЕ ОБЛАДАЛ НИ ТАЛАНТОМ, НИ БЛАГОРОДНЫМИ СТРЕМЛЕНИЯМИ. БЫЛ СКЛОНЕН К ДВОРЦОВЫМ ИНТРИГАМ, ОТЛИЧАЛСЯ ЖЕСТОКОСТЬЮ.

PRÓBOWAŁ OPANOWAĆ POMORZE, A GDY POMORZANIE
NIE CHIELI SIĘ MU PODPORZĄDKOWAĆ, PODPAŁAŁ
ICH WSIE I MIASTA. WRESZCIE WOJSKA HERMANA
MUSIAŁY W PORÓCZHU WYCOFAĆ SIĘ ZA NOTEC.

ОН ПЫТАЛСЯ ЗАХВАТИТЬ ПОМОРЬЕ, А КОГДА
ПОМОРЯНЕ ОТКАЗЫВАЛИСЬ ПРИЗНАВАТЬ
ЕГО ВЛАСТЬ, ОН СЖИГАЛ ИХ СЕЛЕНИЯ.
НАКОНЕЦ ВОЙСКА ГЕРМАНА БЫЛИ
ВЫНУЖДЕНЫ БЕЖАТЬ В ПАНИКЕ ЗА РЕКУ
НОТЕЦ.

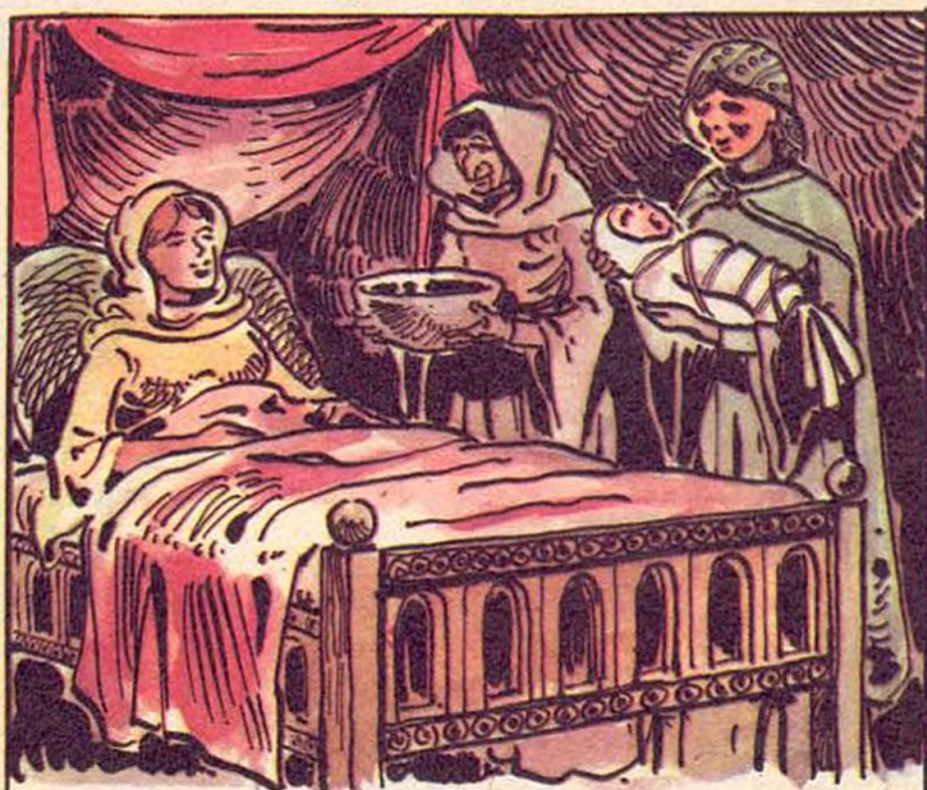
ZE ŚLĄSKA SKŁADAŁ
HERMAN DANINĘ
CZESKIEMU KRÓLOWI,
WŁADYSŁAWOWI.

НАХОДЯСЬ В СИЛЕЗИИ,
ГЕРМАН ПЛАТИЛ ДАНЬ
ЧЕШСКОМУ КОРОЛЮ
ВЛАДИСЛАВУ.

POŚLUBIŁ HERMAN
CÓRKĘ CZESKIEGO
KRÓLA, JUDYTĘ...

ВЗЯЛ ГЕРМАН В
ЖЕНЫ ДОЧКУ
ЧЕШСКОГО КОРОЛЯ
ЮДИТУ...

...KTÓRA W SIERPNIU 1086 ROKU ...
URODZIŁA MU SYNA. NADANO
MU IMIĘ BOLESŁAW.

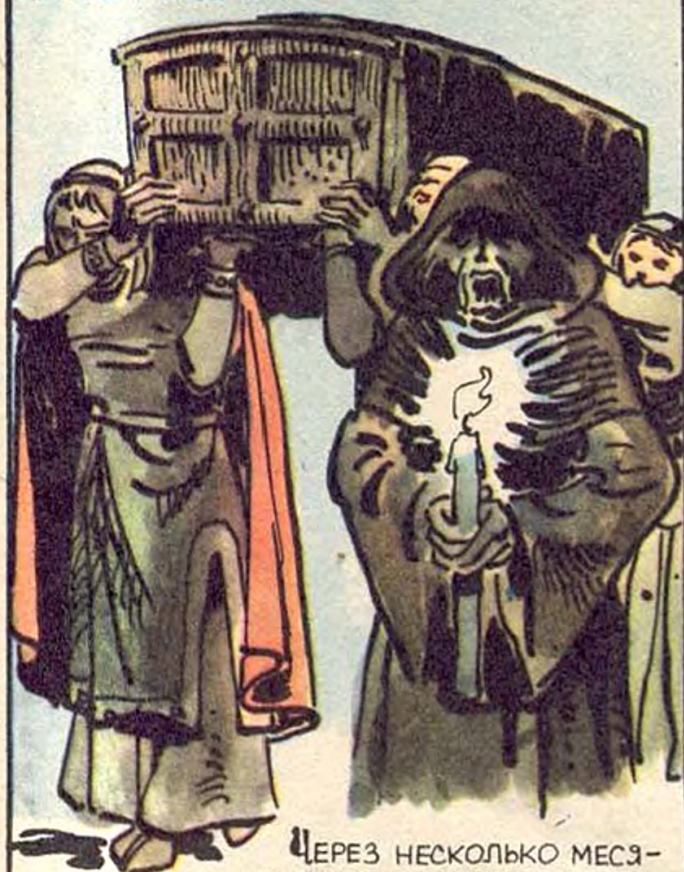
...КОТОРАЯ В АВГУСТЕ 1086 ГОДА
РОДИЛА ЕМУ СЫНА. НАЗВА-
ЛИ ЕГО БОЛЕСЛАВОМ.

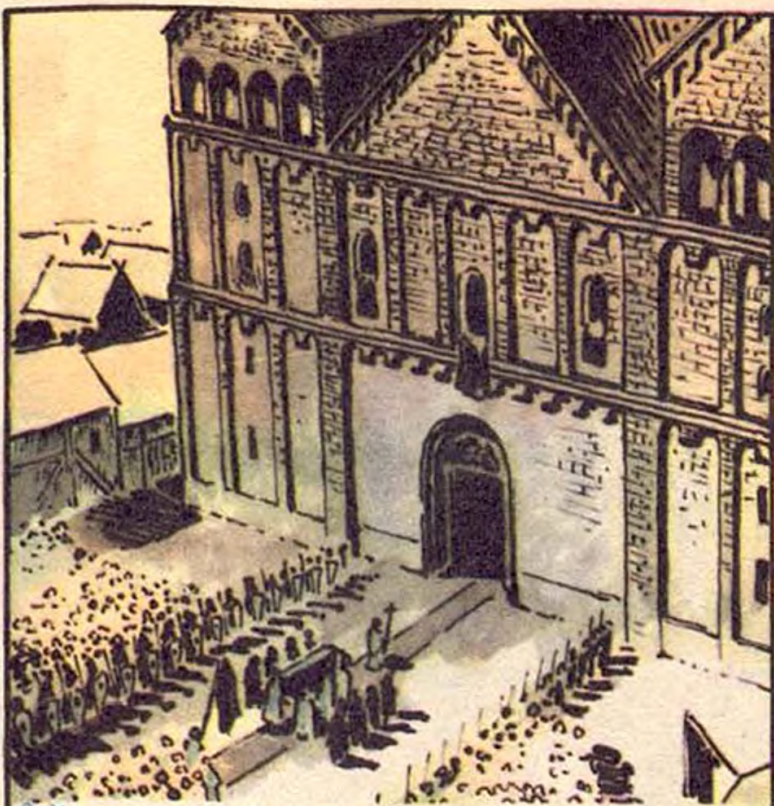
WŁADYSŁAW HERMAN
MIAŁ JUŻ WÓWCZAS
SYNA, ZBIGNIEWA,
ZRODZONEGO Z
NIEPRAWEGO ŁOŻA.

У ВЛАДИСЛАВА
ГЕРМАНА В ЭТО
ВРЕМЯ УЖЕ БЫЛ
НЕЗАКОННОРОЖ-
ДЕННЫЙ СЫН
ЗБИГНЕВ.

KILKA MIESIĘCY PO URODZENIU BOLESŁAWA
UMARŁA JEGO MATKA - JUDYTA.

ЧЕРЕЗ НЕСКОЛЬКО МЕСЯ-
ЦЕВ ПОСЛЕ РОЖДЕНИЯ
БОЛЕСЛАВА ЮДИТА УМЕРЛА.

W TYM SAMYM MNIEJ W WENGRII W TO
WIĘCEJ CZASIE NA WREMA UMER KOROL
WĘGRZECZ UMARŁ KROL SOLOMON, OSTAWIŁ
SALOMON, POZOSTAWIAJĄC W TRAURE MOŁODUJĄ
W ŻAŁOBIE MŁODĄ, WDOVU JUDYTU-MARIJĘ.
ŻONĘ - JUDYTĘ-MARIĘ.

W DOWIEC HERMAN
ВДОВЕЦ ГЕРМАН

I WDOVA JUDYTA-MARIA I WDOVA JUDITA-MARIJA

POBRALI SIĘ.
POŻEENILISЬ.

MALY
BOLESŁAW
ZYSKAŁ
MACOCHĘ.

ТАК У
БОЛЕСЛАВА
ПОЯВИЛАСЬ
МАЧЕХА.

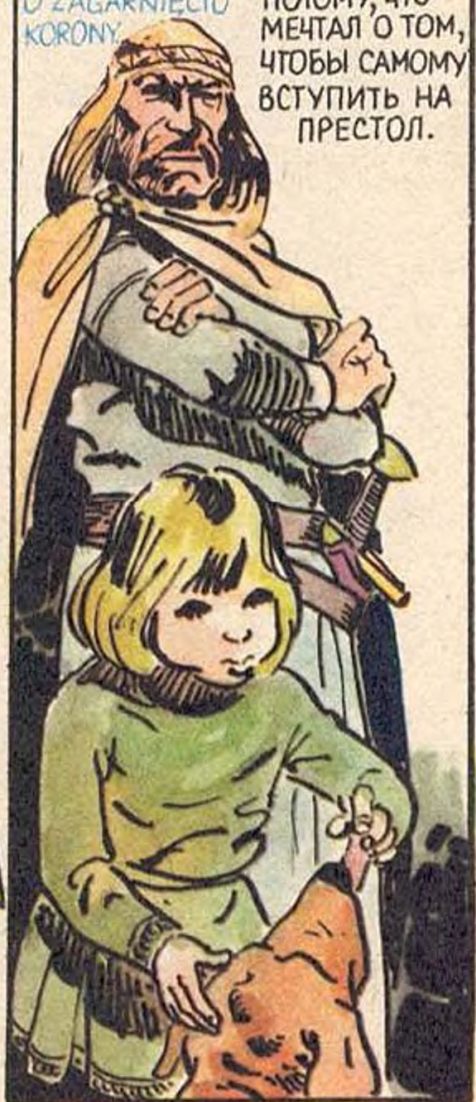
ALE PRZYJACIEŁEM
JUDYTY BYŁ
PALATYN-URZĘD-
NIK DWORSKI I
WOJEWODA-
-SIECIECH.

НО ДРУГОМ
ЮДИТЫ БЫЛ
ПАЛАТИН-НАМЕ-
СТНИК КНЯЗЯ И
ВОЕВОДА СЕЦЕХ.

NIE LUBIŁ ON
MAŁEGO BOLESŁA-
WA, BO MARZYŁ
O ZAGARNIĘCIU
KORONY.

ОН НЕ ЛЮБИЛ
МАЛЕНЬКОГО
БОЛЕСЛАВА,
ПОТОМУ, ЧТО
МЕЧТАЛ О ТОМ,
ЧТОБЫ САМОМУ
ВСТУПИТЬ НА
ПРЕСТОЛ.

PEWNEGO RAZU. ОДНАЖДЫ...

URZĄDZIMY POŁOWANIE
NA ODYNCA.
MY USTROIM OХОТУ
НА КАБАНА.

OCZYWIŚCIE.
КОНЕЧНО.

CZY JA BĘDĘ MOĞE
WZIĄĆ W NIM UDZIAŁ?

A MENIA S. СОБОЙ
ВОЗЬМЕТЕ?

ТО МОЈЕ PIERWSZE
POŁOWANIE.

ЭТО МОЯ ПЕРВАЯ
ОХОТА.

TYMCZASEM. НО ТЕМ ВРЕМЕНЕМ...

ZROZUMIAŁEŚ?

ТЫ ВСЕ ПОНЯЛ?

ТАК, PANIE.

ДА, МОЙ ГОСПОДИН!

RUSZYLI NA ŁOWY.

И ОНИ ОТПРАВИЛИСЬ НА ОХОТУ.

JUŻ LECI!
ОН УЖЕ БЛИЗКО!

JĄ SIĘ NIE
BOJĘ.
Я НЕ БОЮСЬ.

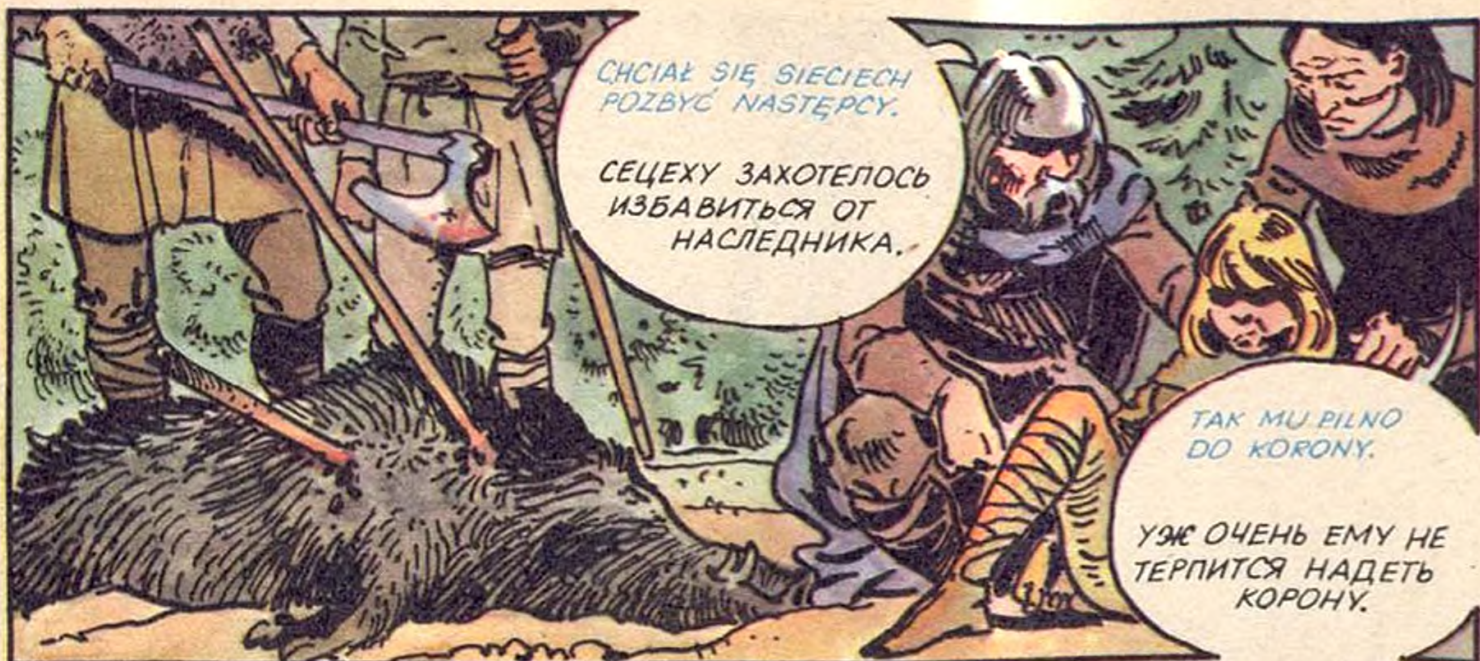
TERAZ!
ПОРА!

RATUNKU!
НА ПОМОЩЬ!

ODTĄD WSPÓŁCZESNI NAZYWALI
BOLESŁAWA KRZYWOUSTYM.

С ТЕХ ПОР СОВРЕМЕННОКИ
СТАЛИ НАЗЫВАТЬ БОЛЕСЛА-
ВА КРИВОУСТЫМ.

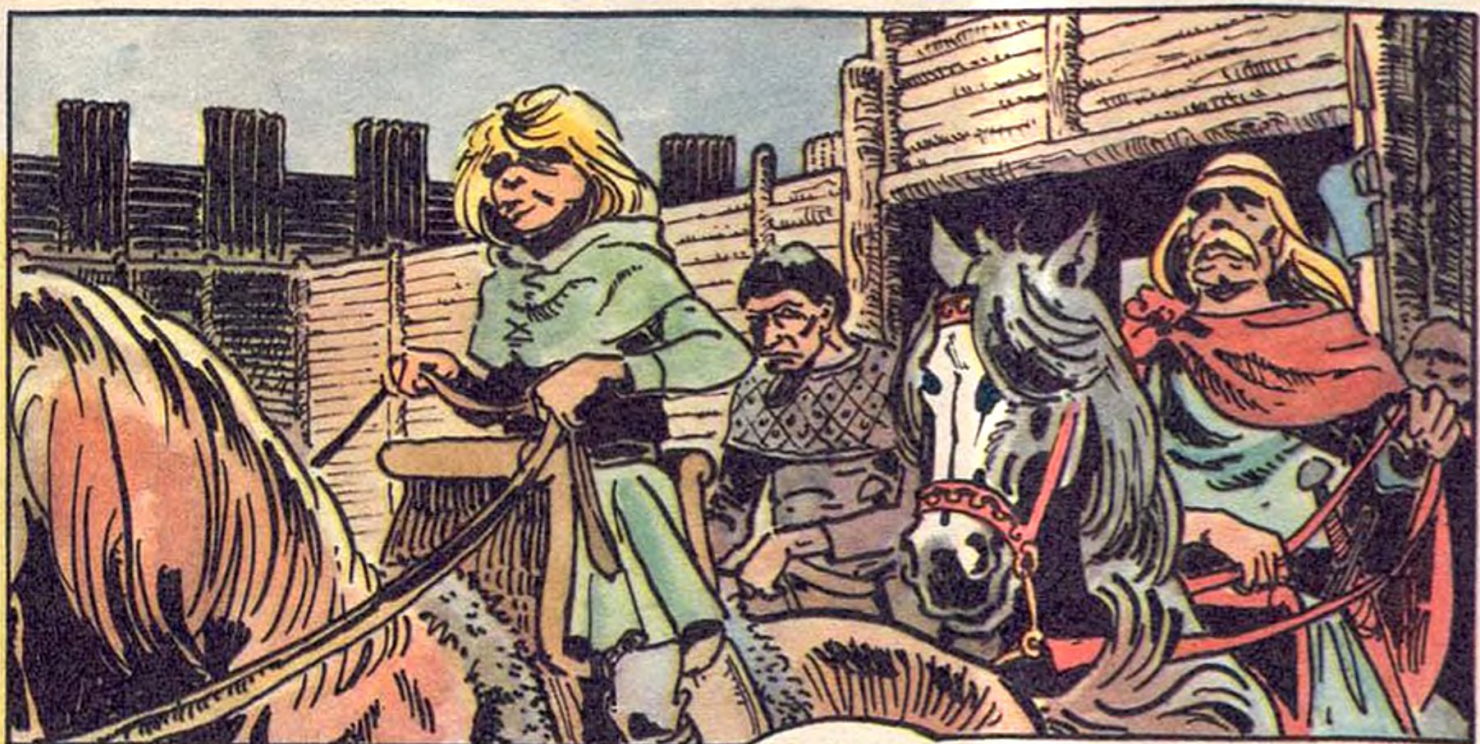

CHCIAŁ SIĘ SIECIECH
POZBYĆ NASTĘPCY.

СЕЦЕХУ ЗАХОТЕЛОСЬ
ИЗБАВИТЬСЯ ОТ
НАСЛЕДНИКА.

TAK MU PILNO
DO KORONY.

УЖЕ ОЧЕНЬ ЕМУ НЕ
ТЕРПИТСЯ НАДЕТЬ
КОРОНУ.

PIERWORODNY SYN,
HERMANA, ZBIGNIEW,
PRZEZNAČONY BYŁ
DO STANU
DUCHOWNEGO.

СУДЬБА
ПЕРВОРОДНОГО
СЫНА GERMANA
УЖЕ ПРЕДРЕШЕ-
НА. ЗБИГНЕВ
БУДЕТ СВЯ-
ЩЕННИКОМ.

KTO TAM?
KTO TAM?

WYŚŁANNIK
Z POLSKI.

ПОСЛАНЕЦ ИЗ
ПОЛЬШИ.

KASZTELAN
WROCŁAWSKI CHCE
SIĘ ZA TOBA UJĄĆ.

ВРОЦЛАВСКИЙ
КАСТЕЛЯН ХОЧЕТ
ВЗЯТЬ ТЕБЯ ПОД
СВОЮ ОПЕКУ.

JA TEŻ CHCE
WRÓCIĆ DO POLSKI.

Я ТОЖЕ ХОЧУ
ВЕРНУТЬСЯ В
ПОЛЬШУ.

TEDY JEDZIEMY
NA ŚLĄSK.

ИТАК, МЫ ЕДЕМ
В СИЛЕЗИЮ.

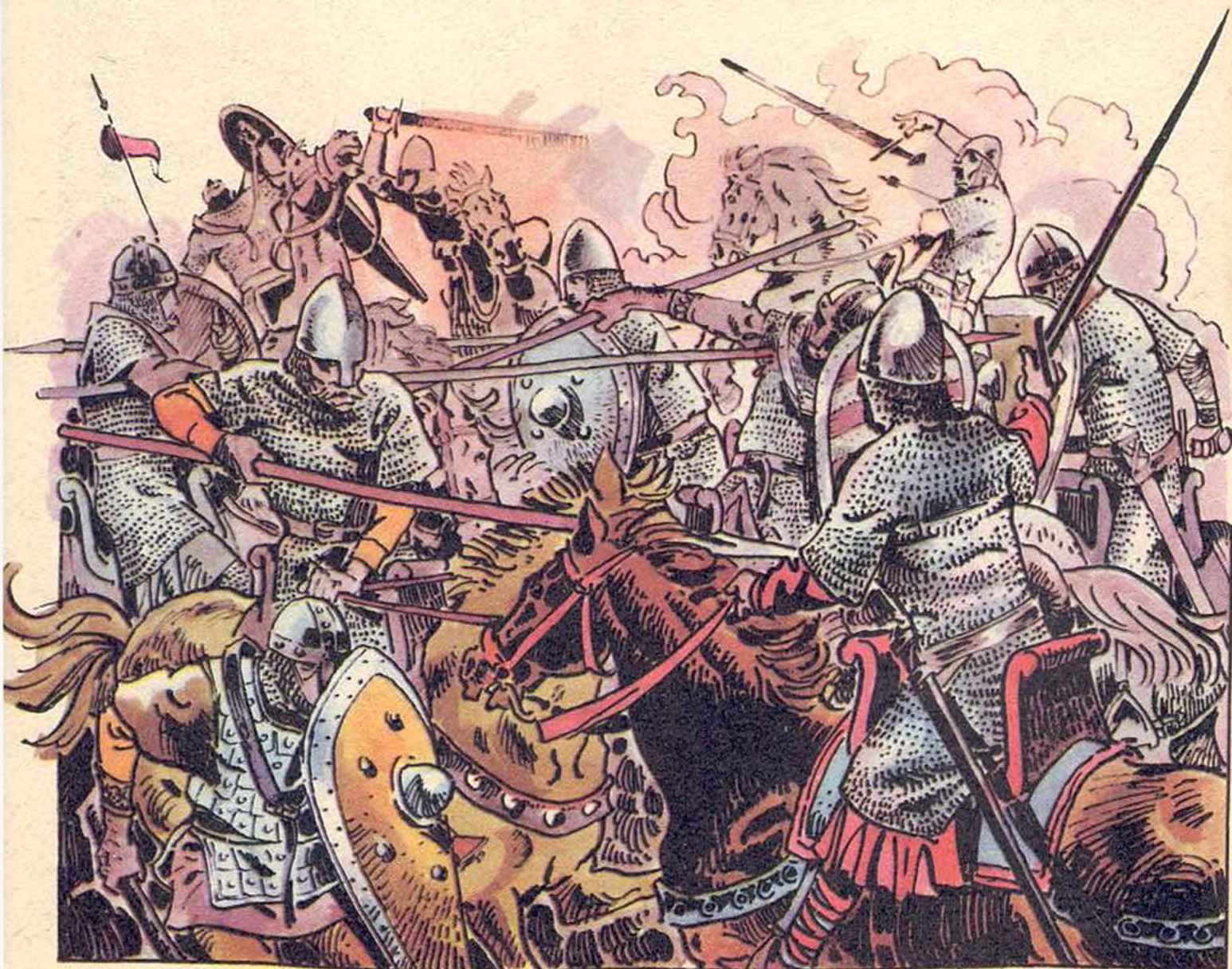

ZARAZ BĘDĘ
GOTOW.

Я СЕЙЧАС
БУДУ ГОТОВ.

АЛЕ WŁADYSŁAW HERMAN WYPRAWIŁ SIĘ
PRZECIW ZBIGNIEWOWI I JEGO DRUŻYNIE
ODNIOŚŁ ZWYCIĘSTWO NAD SYNEM.

ОДНАКО ВЛАДИСЛАВ ГЕРМАН ВЫСТУПИЛ
ПРОТИВ ЗБИГНЕВА И ЕГО ДРУЖИНЫ
ОДЕРЖАЛИ ПОБЕДУ НАД СЫНОМ.

ZBIGNIEW W PRZEBRANIU UCIEKŁ DO
WIELKOPOLSKI.

ЗБИГНЕВ В ЧУЖОЙ ОДЕЖДЕ БЕЖАЛ
В ВЕЛИКУЮ ПОЛЬШУ.

PRZED WIECZOREM
DOBRNIEMY DO KRUSZ
WICY. JUŻ WIDĄĆ GOPŁO.

К ВЕЧЕРУ МЫ ПРИБУДЕМ
В КРУШВИЦУ. УЖЕ
ВИДНЕЕТСЯ ГОПЛО.

JEDNAK DRUŻYNY KRÓLEWSKIE
PODĄŻAŁY NADAL ZA
ZBIGNIEWEM.

ОДНАКО КОРОЛЕВСКИЕ
ДРУЖИНЫ ПРОДОЛЖАЛИ
ПРЕСЛЕДОВАТЬ ЗБИГНЕВА.

NAD GOPŁEM ROZGORZAŁA BITWA...

БЛИЗ ОЗЕРА ГОПЛО ГРЯНУЛ БОЙ...

GALL ANONIM-KRONIKARZ NAPISAŁ:
"TAK WIELE ZAŚ ROZLANO TAM KRWI
LUDZKIEJ I TAKA MASA TRUPÓW WPADEŁA
DO PRZYLEGŁEGO JEZIORA..."

ЛЕТОПИСЕЦ ГАЛЛ АНСНИМ НАПИСАЛ:
"ТАК МНОГО ТАМ ПРОЛИЛОСЬ КРОВИ
ЛЮДСКОЙ, И МНОЖЕСТВО ТРУПОВ
ПОГРУЗИЛОСЬ В ВОДЫ
БЛИЗЛЕЖАЩЕГО ОЗЕРА..."

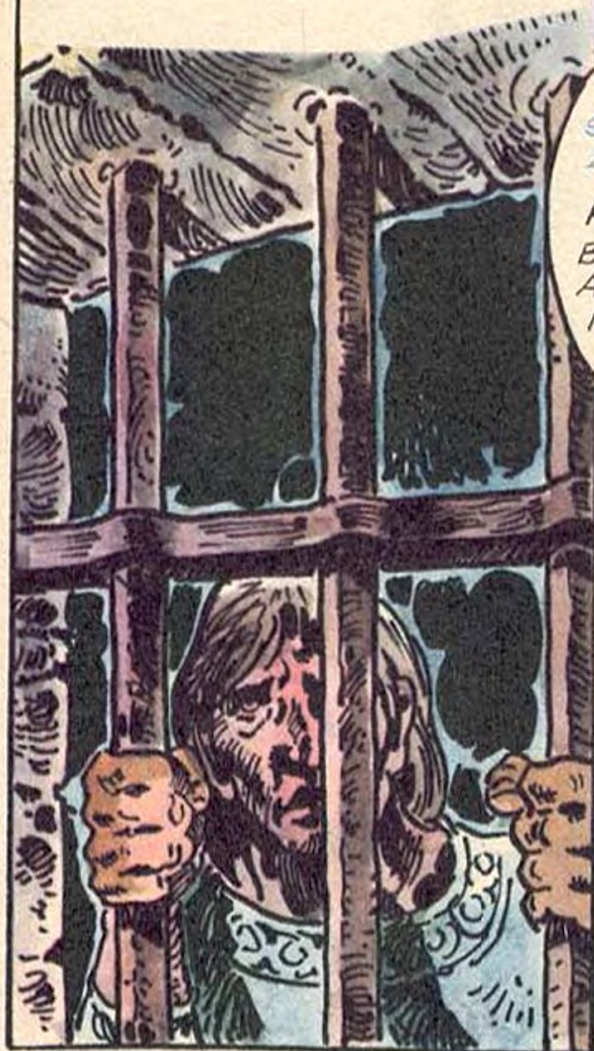
HERMAN WYGRAŁ BITWĘ, A ZBIGNIEWA UWIEZIŁ SIECIECH NA ZAMKU W PŁOCKU. ГЕРМАН ВЫИГРАЛ БИТВУ, А ЗБИГНЕВА СЕЦЕХ ЗАТОЧИЛ В ПЛОЦКИЙ ЗАМОК.

W ROKU 1097, MOŻNI PANOWIE - KTÓRZY NIE CHcieli SILNEJ KRÓLEWSKIEJ WŁADZY - UWOLNILI ZBIGNIEWA.

В 1097 ГОДУ ФЕОДАЛЫ, КОТОРЫЕ БЫЛИ ПРОТИВ СИЛЬНОЙ КОРОЛЕВСКОЙ ВЛАСТИ, ОСВОБОДИЛИ ЗБИГНЕВА.

TY, ZBIGNIEWIE, WEZMIESZ WIELKOPOLSKĘ I KUJAWY, A TY, BOLESŁAWIE - MAŁOPOLSKĘ, ŚLĄSK I ZIEMIĘ LUBUSKĄ. JA ZOSTANĘ NA MAZOWSZU.

К ТЕБЕ, ЗБИГНЕВ, ОТОЙДЕТ ВЕЛИКАЯ ПОЛЬША И КУЯВИЯ, А К ТЕБЕ, БОЛЕСЛАВ - МАЛАЯ ПОЛЬША, СИЛЕЗИЯ И ЛЮБУСКАЯ ЗЕМЛЯ. Я ОСТАВЛЮ ЗА СОБОЙ МАЗОВИЮ.

POLSKA BYŁA PODZIELONA, ALE WŁADYSŁAW HERMAN NADAL SPISKOWAŁ Z PALATYNEM PRZECIW WŁASNEMU SYNOVI.

ПОЛЬША БЫЛА РАЗДЕЛЕНА, НО ВЛАДИСЛАВ ПРОДОЛЖАЛ ВМЕСТЕ С ВОЕВОДОЙ ПЛЕСТИ ПАУТИНУ ЗАГОВОРОВ ПРОТИВ СВОИХ СЫНОВЕЙ.

WYSŁEMY BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO NA WYPRAWĘ. POWIEMY, ŻE CZESCI NAPADLI NA NASZE ZIEMIE.

МЫ ОТПРАВИМ БОЛЕСЛАВА КРИВОУСТОГО В ПОХОД. СКАЖЕМ ЕМУ, ЧТО ЧЕХИ ЗАХВАТИЛИ НАШИ ЗЕМЛИ.

SFORMUJEMY DRUŻYNĘ,
ZE ŚLĄZAKÓW, MAM
TAM WIELU ZWOLENNI-
KÓW. MOŻE COŚ SIĘ
MŁODEMU KSIĘCIU
PRZYDARZY W DRODZE...

МЫ СФОРМИРУЕМ
ДРУЖИНУ ИЗ СИЛЕЗЦЕВ.
СРЕДИ НИХ МНОГО
МОИХ СТОРОННИКОВ.
МОЖЕТ БЫТЬ, С
МОЛОДЫМ КНЯЗЕМ
ЧТО-НИБУДЬ СЛУ-
ЧИТСЯ В ПУТИ...

У JEDEN Z RYCERZY... НО ОДИН ИЗ РЫЦАРЕЙ...

KSIAŻĘ, ZASADKĘ
SIECIECH SZYKUJE.

КНЯЗЬ, ЗАСАДУ
СЕЦЕХ ЗАМЫШЛЯ-
ЕТ.

POŚLIJCIE PO ZBIGNIEWA,
ON BYŁ WIĘZIONY PRZEZ
SIECIECHA. POMÓŻE MI.

ПОШЛИТЕ ЗА ЗБИГНЕВОМ.
ОН МНЕ ПОМОЖЕТ.

PRZYJECHAŁ ZBIGNIEW.

ПРИЕХАЛ ЗБИГНЕВ.

MUSIMY SIĘ BROWAĆ,
BRACIE, PRZED ZDRADZIEC-
KIM PALATYNEM.

МЫ, БРАТ, ДОЛЖНЫ
СПРАВИТЬСЯ С ПРЕДАТЕ-
ЛЕМ - ВОЕВОДОЙ
СЕЦЕХОМ.

ALE CZY DAMY
RADE, SAMI?

СПРАВИМСЯ ЛИ
МЫ САМИ?

TRZEBA ZWOŁAĆ
WIEC WE WROCŁAWIU.
PRZEDSTAWIĆ MOŻNYM SPRAWĘ.
НАДО СОЗВАТЬ ВЕЧЕ ВО
ВРОЦЛАВЕ И ПОСОВЕТО-
ВАТЬСЯ СО ЗНАТЬЮ.

DOBRE,
ZROBIMY TAK.
ХОРОШО, ТАК И
СДЕЛАЕМ.

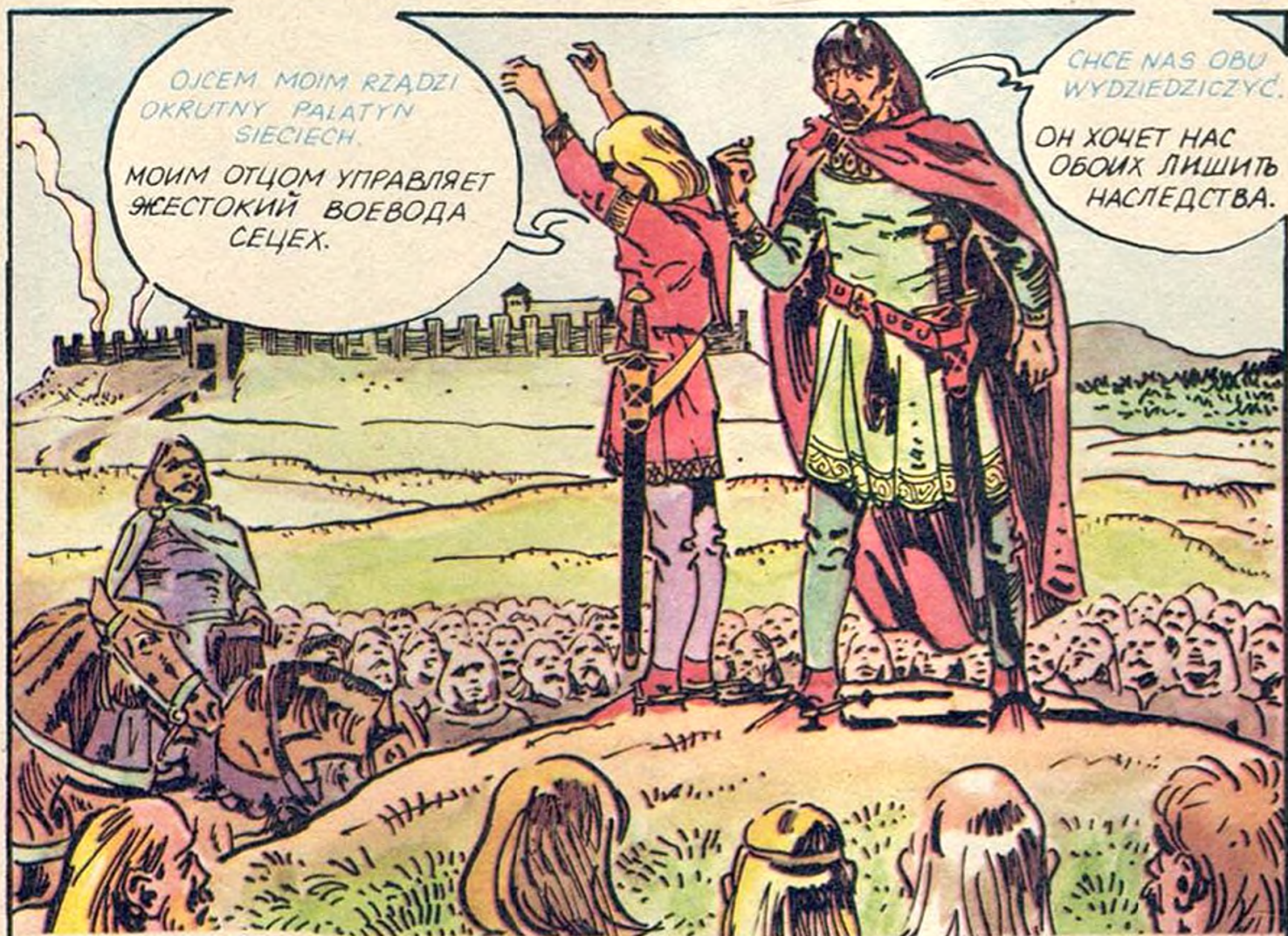
WEZWAŁ BOLESŁAW
KRZYWOUSTY MOŻNYCH
GRODU I CAŁY LUD NA
WIEC.

И СОЗВАЛ БОЛЕСЛАВ
НА ВЕЧЕ ВСЮ ЗНАТЬ
И ВСЕХ ПРОСТОЛЮДИ-
НОВ.

OJCEM MOIM RZĄDZI
OKRUTNY PALATYN
SIECIECH.
МОИМ ОТЦОМ УПРАВЛЯЕТ
ЖЕСТОКИЙ ВОЕВОДА
СЕЦЕХ.

CHCE NAS OBU
WYDZIEDZICZYĆ.
ОН ХОЧЕТ НАС
ОБОИХ ЛИШИТЬ
НАСЛЕДСТВА.

KRZYWOUSTY I ZBIGNIEW PRZEMAWIAJĄ NA WIECU. КРИВОУСТЫЙ И ЗБИГНЕВ ВЫСТУПАЮТ НА ВЕЧЕ.

✓POMOŻEMY WAM!

МЫ ВАМ
ПОМОЖЕМ!

RUSZYMY PRZECIW
HERMANOWI!

МЫ ВЫСТУПИМ
ПРОТИВ ГЕРМАНА!

I RUSZYŁA WYPRAWA. DO
SPOTKANIA Z HERMANEM
DOSZŁO W ŻARNOWCU.
UKŁADY TRWAŁY
CAŁĄ NOC.

И ВОИНЫ ВЫСТУПИЛИ
В ПОХОД. ВСТРЕЧА С
ДРУЖИНАМИ ГЕРМАНА
ПРОИЗОШЛА В ЖАРНОВЕ.
ПЕРЕГОВОРЫ ПРОДОЛЖА-
ЛИСЬ ВСЮ НОЧЬ.

PRZEPĘDZIMY
SIECIECHA!

МЫ ИЗГОНИМ
СЕЦЕХА!

BĘDZIEMY
WAS BRONIĆ!

МЫ БУДЕМ ВАС
ЗАЩИЩАТЬ!

OJCZE,
MUSISZ ODDALIĆ
SIECIECHA!

ОТЕЦ, ТЫ ДОЛЖЕН
ИЗГНАТЬ СЕЦЕХА!

DOBŹE, KAŻE
MU OPUŚCIĆ STOLI-
CĘ I ODJEDŹAĆ DO
SIECIECHOWA.

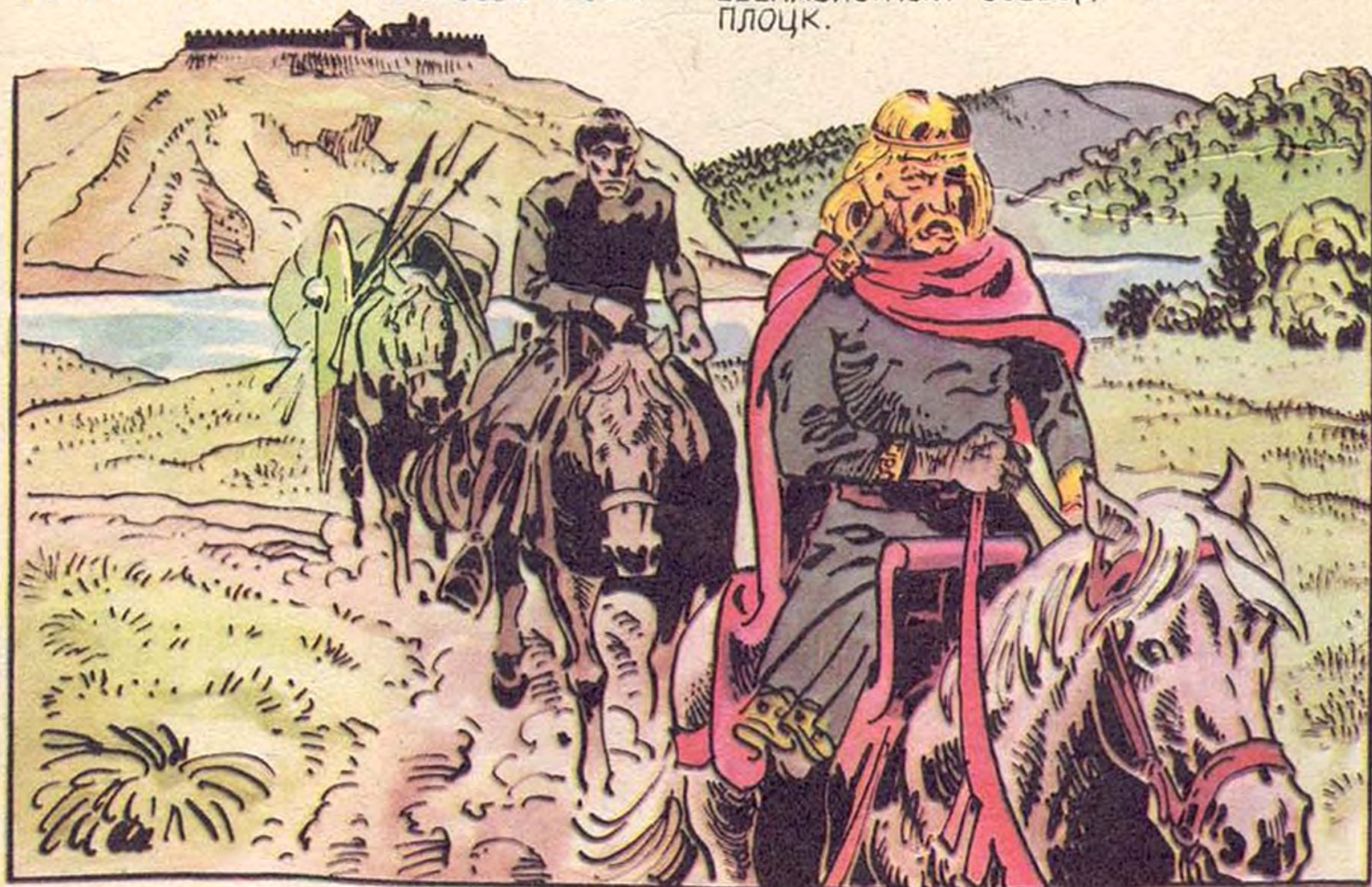
ХОРОШО, Я ПРИКАЖУ
ЕМУ ПОКИНУТЬ СТО-
ЛИЦУ И УЕХАТЬ В
СЕЦЕХОВО.

PROWADŹCIE
NAS!

БЕРИТЕ НАС ПОД
СВОИ ЗНАМЕНА!

ZNIEAWIDZONY PALATYN OPUŚCIŁ PŁOCK.

НЕНАВИСТНЫЙ ВОЕВОДА ПОКИНУЛ
ПЛОЦК.

W 1102 ROKU UMARŁ WŁADYSŁAW
HERMAN.

В 1102 ГОДУ УМЕР ВЛАДИСЛАВ
ГЕРМАН.

MODŁY W KATEDRZE
TRWAŁY PIĘĆ DNI.

МОЛЕНИЕ В СОБОРЕ
ПРОДОЛЖАЛОСЬ ПЯТЬ
ДНЕЙ.

W TYMCZASEM SYNOWIE
ZAŻARCIE KŁÓCILI SIĘ
O SKARBY ORAZ WŁADZĘ
I NIE MOGLI ZDAŻYĆ
NA POGRZEB OJCA.

ТЕМ ВРЕМЕНЕМ
СЫНОВЬЯ ЯРОСТНО
СПОРИЛИ ЗА ПРАВО
ВЛАДЕТЬ КАЗНОЙ
И ПРЕСТОЛОМ, И НЕ
УСПЕЛИ НА ПОХОРОНЫ
ОТЦА.

BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO
POPIERAŁO RYCERSTWO,
ZBIGNIEWA ZAŚ -
MOŻNOWŁADCY.

БОЛЕСЛАВА ПОДДЕР-
ЖИВАЛО РЫЦАРСТВО,
А ЗБИГНЕВА -
МАГНАТЫ.

JA BIORĘ MAŁOPOL-
SKĘ, SANDOMIERSZCZYZ-
NĘ I ŚLĄSK.

Я БЕРУ МАЛУЮ ПОЛЬШУ,
САНДОМИРСКУЮ
ЗЕМЛЮ И СИЛЕЗИЮ.

A JA WIELKO-
POLSKĘ, KUJAWY I
MAZOWSZE.

А Я - ВЕЛИКУЮ ПОЛЬШУ,
КУЯВИЮ И
МАЗОВИЮ.

CO ROBIŁ BOLESŁAW
KRZYWOUSTY? ZAWARŁ
PRZYMIERZE Z KOŁO-
MANEM WĘGIERSKIM.

А ЧТО ДЕЛАЛ БОЛЕСЛАВ
КРИВОУСТЫЙ? ОН
ЗАКЛЮЧИЛ СОЮЗ С
КОЛОМАНОМ ВЕНГЕРСКИМ

NA WIECZYSTĘ
BRATERSTWO I
PRZYJAZŃ!
БРАТСТВО И ДРУЖБА
НА ВЕЧНЫЕ ВРЕМЕНА!

ТАК, КСІАДЗЬ.

ДА БУДЕТ ТАК, КНЯЗЬ.

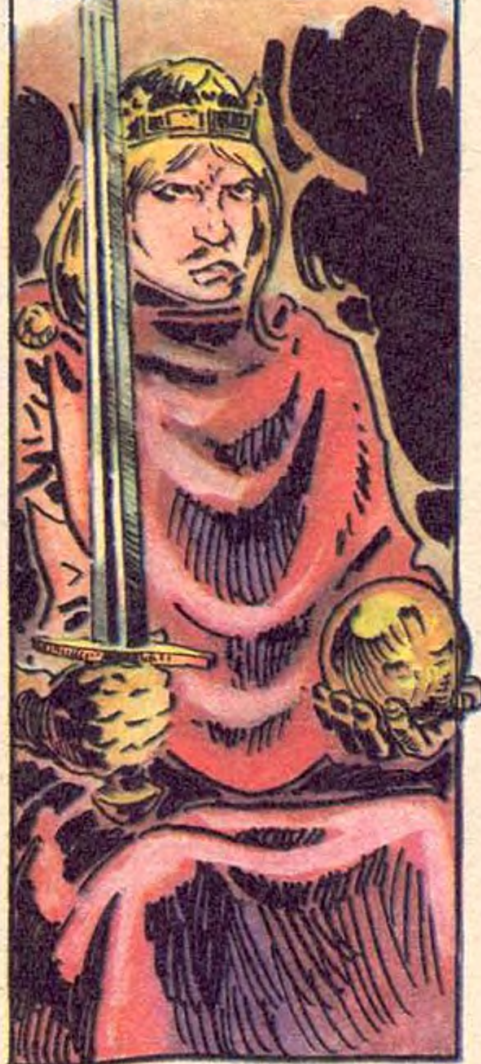
PROWADZIŁ WOJNĘ PODJAZDOWĄ
Z POMORZEM.

ОН УСТРАИВАЛ НАБЕГИ
НА ПОМОРЬЕ.

SILNIE
RZĄDZIŁ.

БЫЛ СИЛЬНЫМ
ПРАВИТЕЛЕМ.

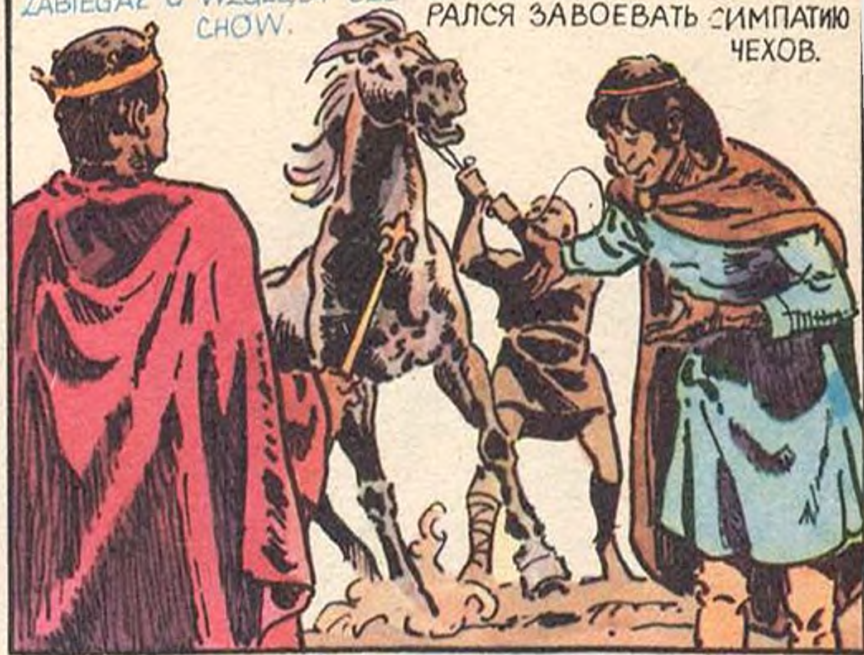
W 1103 roku zawarł małżeństwo ze Zbysławą - córką Świętopółki kijowskiego.

В 1103 году берет в жены Збиславу - дочь киевского святополка.

A co robił Zbigniew? Zabiegał o względy Czechów.

А что тем временем делал Збигнев? Он старался завоевать симпатию чехов.

Sprzymierzył się nawet z Pomorzanami, co oburzyło popierających go możnowładców.

Збигнев заключает союз с Поморьем. Это вызывает возмущение поддерживающих его магнатов.

Chciał Bolesław Krzywousty zjednoczyć państwo.

Хотел Болеслав Кривоустый объединить княжества в единое государство.

Zbigniewie, uznaj moją władzę jako księcia zwierzchniego. Zbigniew, przyznaj za mój władzę Верховного князя.

Przenigdy! nigdy!

W 1106 ROKU DOSZŁO MIĘDZY BRACMI
PRZYRODNIMI DO WALKI.

В 1106 ГОДУ НАЧАЛАСЬ БРАТО-
УБИЙСТВЕННАЯ
ВОЙНА.

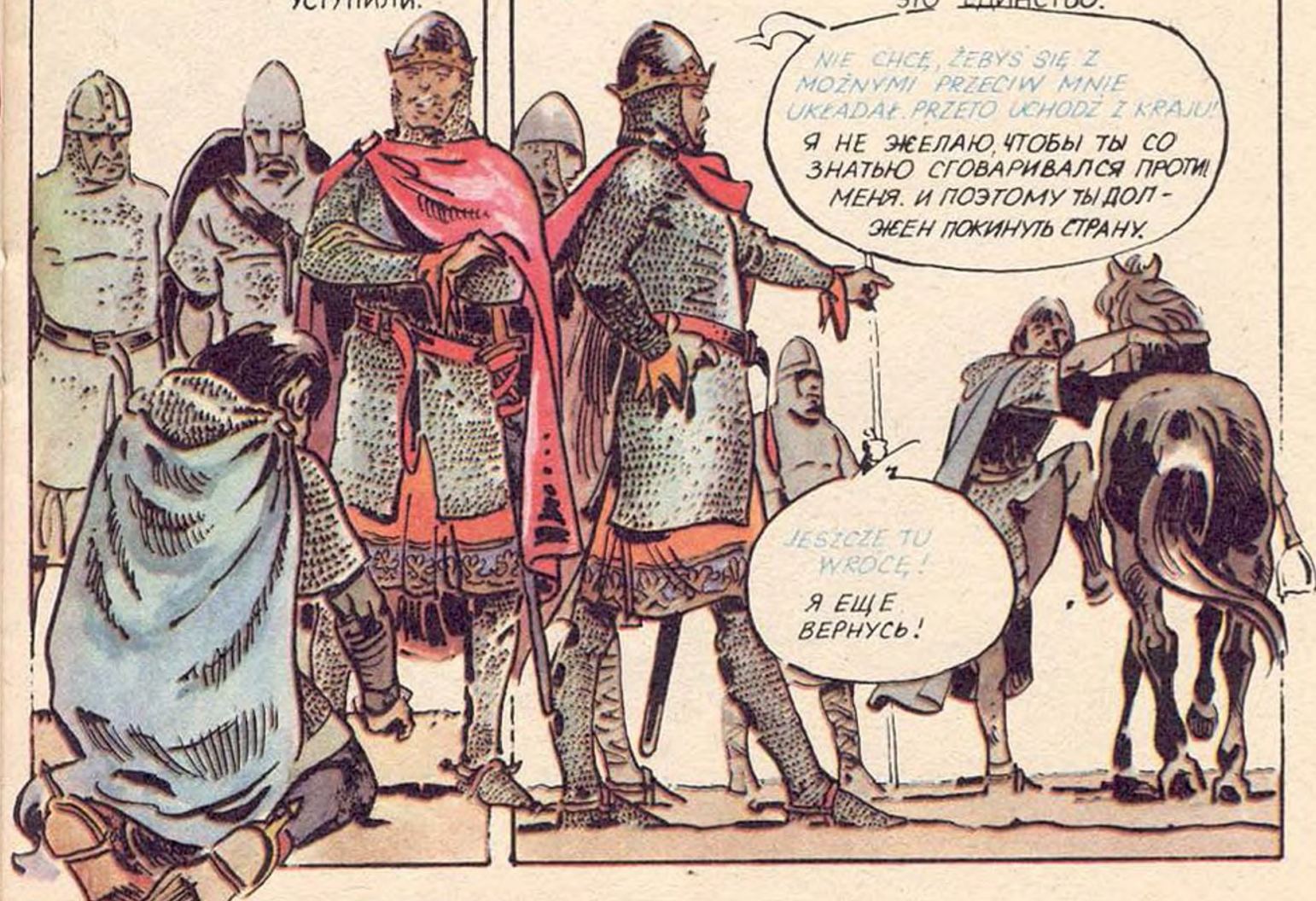

SŁABE DRUŻYNY
ZBIGNIEWA SZYBKO
SKAPITUŁOWAŁY.

СЛАБЫЕ
ДРУЖИНЫ
ЗБИГНЕВА БЫСТРО
УСТУПИЛИ.

JEDNOŚĆ PAŃSTWA ZOSTAŁA
PRZYWRÓCONA. NALEŻAŁO JĄ
JESZCZE OBRONIĆ.

ТАКИМ ОБРАЗОМ ВОЗНИКЛО
СПЛОЧЕННОЕ ГОСУДАРСТВО.
НЕОБХОДИМО БЫЛО ОБЕРЕГАТЬ
ЭТО ЕДИНСТВО.

NIE CHCĘ, ŻEBYS SIĘ Z
MOŻNYMI PRZECIW MNIE
UKŁADAŁ. PRZETO UCHODŹ Z KRAJU!

Я НЕ ЖЕЛАЮ, ЧТОБЫ ТЫ СО
ЗНАТЬЮ СГОВАРИВАЛСЯ ПРОТИВ
МЕНЯ. И ПОЭТОМУ ТЫ ДОЛ-
ЖЕН ПОКИНУТЬ СТРАНУ.

JESZCZE TU
WROCĘ!

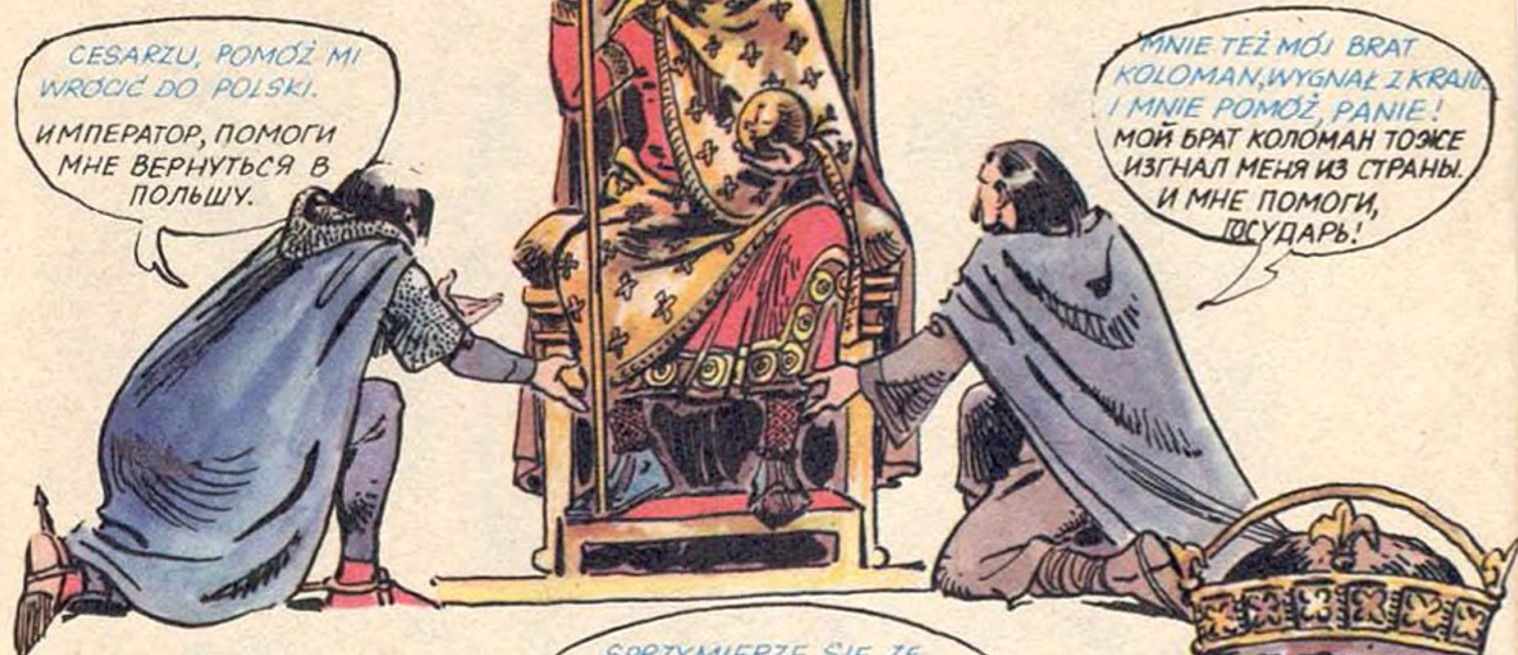
Я ЕЩЕ
ВЕРНУСЬ!

ТѸМЧАСЕМ, В 1106 РОКУ, ОБЯВѸ РЗАДѸ
В НІЕМЦЗЕХ НЕНРІХ V.

В ЭТО ВРЕМЯ, В 1106 ГОДУ, ПРАВИТЕЛЕМ
ГЕРМАНИИ СТАЛ ГЕНРИХ V.

З ПОДОБНА, ПРОСБА, ЗВРЌСІЕ СІЕ ДО НЕНРІКА V
АЛМУС-БРАТ КОЛОМАНА ВЕГІЕРСКОГО.

С ТАКОЇ ЖЕ ПРОСБѸЮ К ГЕНРІХУ V ОБРА-
ТИЛСЯ АЛМУС-БРАТ КОЛОМАНА ВЕНГЕРСКОГО.

CESARZU, POMÓŻ MI
WRÓCIĆ DO POLSKI.

ИМПЕРАТОР, ПОМОГИ
МНЕ ВЕРНУТЬСЯ В
ПОЛЬШУ.

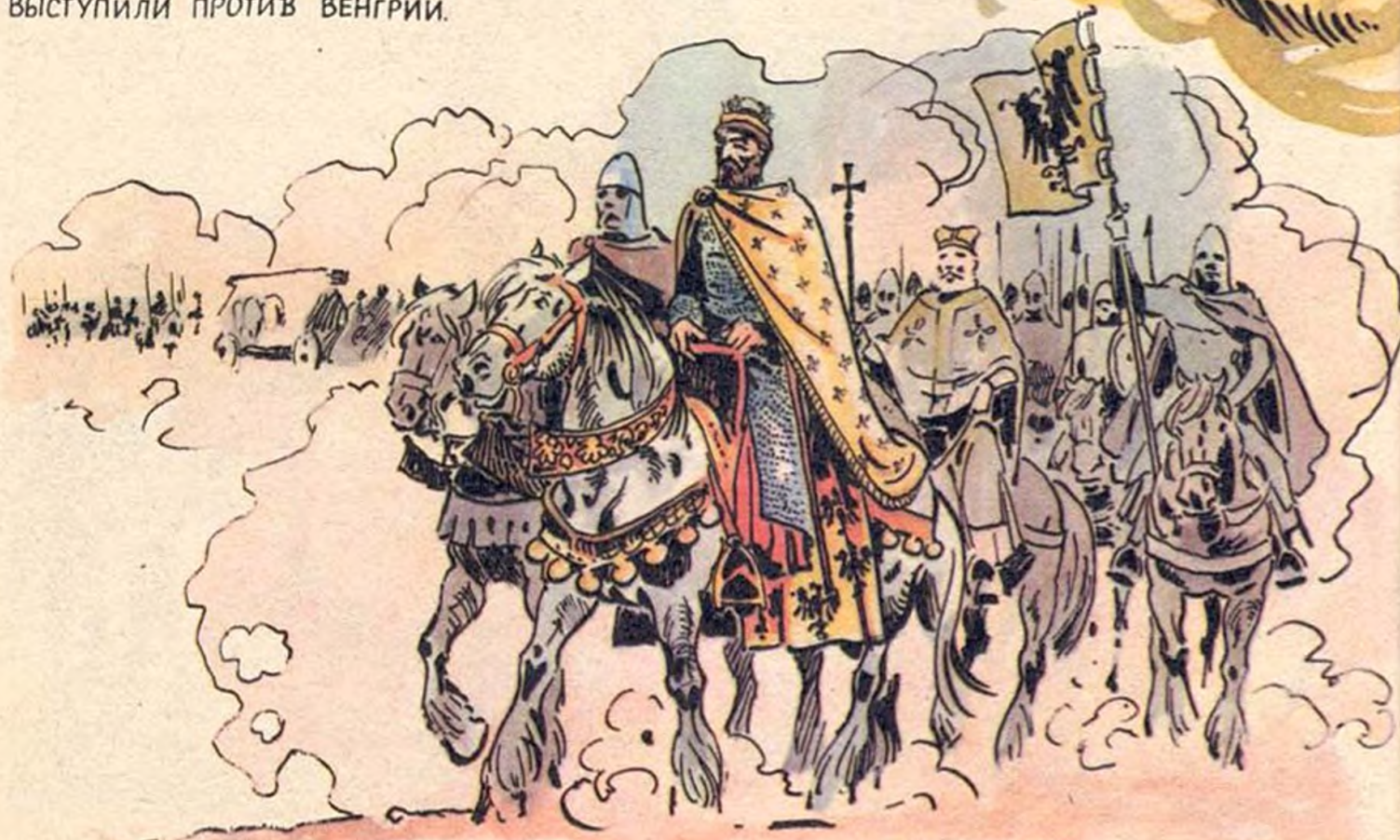
MNIE TEŻ MÓJ BRAT
KOLOMAN, WYGNAŁ Z KRAJU.
I MNIE POMÓŻ, PANIE!
MOJ BRAT KOLOMAN TÓŻE
IZGNAŁ MENIA Z STRANY.
I MNIE POMOGI,
POSUDARZ!

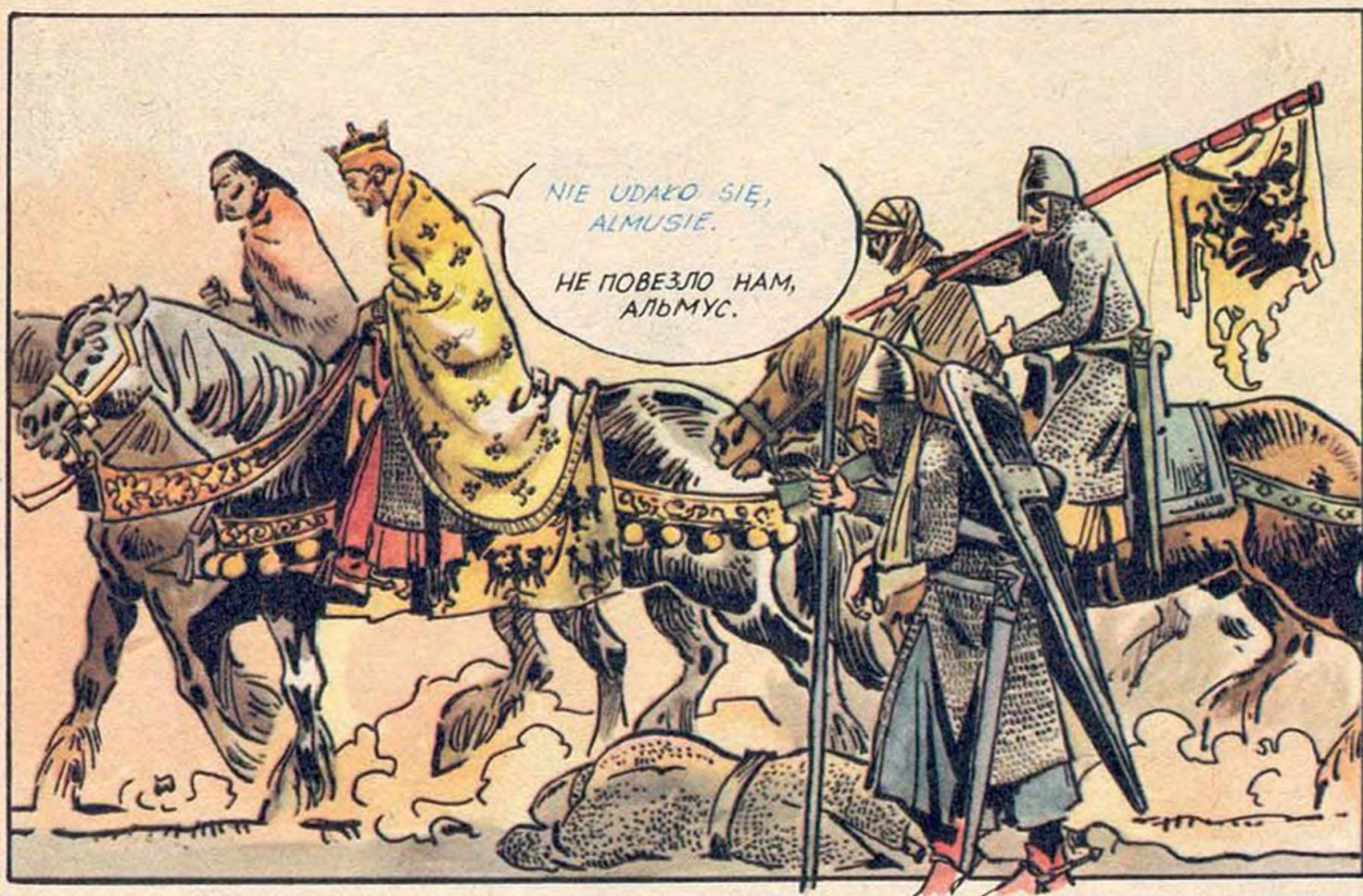
SPRZYMIERZĘ SIĘ ZE
ŚWIĘTOPEŁKIEM CZESKIM I RUSZĘ
NA WĘGRY. POTEM PRZYJDZIE
CZAS NA POLSKĘ.

Я ЗАКЛЮЧУ СОЮЗ СО СВЯТОПОЛКОМ
ЧЕШСКИМ. И ПОЙДУ ВОЙНОЙ НА
ВЕНГРИЮ. А ПОТОМ ПРИДЕТ
ОЧЕРЕДЬ ПОЛЬШИ.

Рок 1108.
ДРУЖИНЫ НЕНРІКА V І
ŚWIĘTOPEŁKA RUSZYŁY NA WĘGRY.

Год 1108.
ВОЙСКА ГЕНРИХА V И СВЯТОПОЛКА
ВЫСТУПИЛИ ПРОТИВ ВЕНГРИИ.

PO PIĘCIU DNIACH KRZYWOUSTY BYŁ JUŻ POD KOŁOBRZEGIEM
 ЧЕРЕЗ ПЯТЬ ДНЕЙ КРИВОУСТЫЙ БЫЛ
 УЖЕ ПОД КОЛОБЖЕГОМ.

GDY KRZYWOUSTY WOJOWAŁ, JEGO NADWORNÝ
 KRONIKARZ - GALL ANONIM TAK PISAŁ:

ПОКА КРИВОУСТЫЙ ВОЕВАЛ, ЕГО ПРИ-
 ДВОРНЫЙ ЛЕТОПИСЕЦ ГАЛЛ-АНОНИМ ПИСАЛ:

"... Z KRAJU POMOCY NIE BĘDZIE, NIEPRZYJACIEL WOKÓŁ,
 UCIEKAĆ NIE MA GDZIE... ZA DALEKO - TYLKO W BOGU
 I OREŻU NADZIEJA!"

"... С РОДИНЫ ПОМОЩИ ЖДАТЬ НЕ ПРИХОДИТСЯ,
 КРУГОМ ВРАГИ, БЕЖАТЬ НЕКУДА... СЛИШКОМ
 ДАЛЕКО. БОГ И ОРУЖИЕ - ВСЯ НАША
 НАДЕЖДА!"

HURRAAAA

CESARZU, KRZYWOUSTY
NĘKA TWOJE ZIEMIE.

ИМПЕРАТОР, КРИВОУСТЫЙ
ПОСЯГАЕТ НА ТВОИ
ВЛАДЕНИЯ.

KSIĄŻĘ, POSŁOWIE
Z NIEMIEC PRZYBYLI!

КНЯЗЬ, ПОСЛАННИКИ
ИЗ ГЕРМАНИИ ПРИБЫЛИ!

PROSIĆ!

ПУСТЬ ВОЙДУТ!

NAJPIERW WYŚŁĘ
POSŁÓW DO POLSKI.

СНАЧАЛА Я ОТПРАВЛЮ
В ПОЛЬШУ ПОСЛАННИКОВ.

HENRYK V, NASZ
PAN, ŻĄDA ABYS WROCIŁ
ZBIGNIEWOWI JEGO ZIEMIE,
A CESARZOWI PŁACIŁ TRYBUT
I DAŁ 300 RYCERZY.

НАШ ГОСУДАРЬ ГЕНРИХ V ПОВЕЛЕЛ,
ЧТОБЫ ТЫ ВЕРНУЛ ЗБИГНЕВУ
ЕГО ЗЕМЛИ, А ИМПЕРАТОРУ
ПЛАТИЛ ДАНЬ И ОТДАЛ ЕМУ
300 СВОИХ РЫЦАРЕЙ.

BACZ, KOMU
GROZISZ?!

ТЫ ПОНИМАЕШЬ, КОМУ
УГРОЖАТЬ ПЫТА-
ОСЯ?

NASZ PAN...

НАШ ГОСУДАРЬ...

SKORO CHCE WOJNY-
BĘDZIE JĄ, MIAŁ!

КОЛЬ ОН ВОЙНЫ ЖЕЛАЕТ
- ОН ЕЕ ПОЛУЧИТ!

TAK ROZPOCZĘŁA SIĘ SŁAWNA
KAMPANIA KRZYWOUSTEGO.

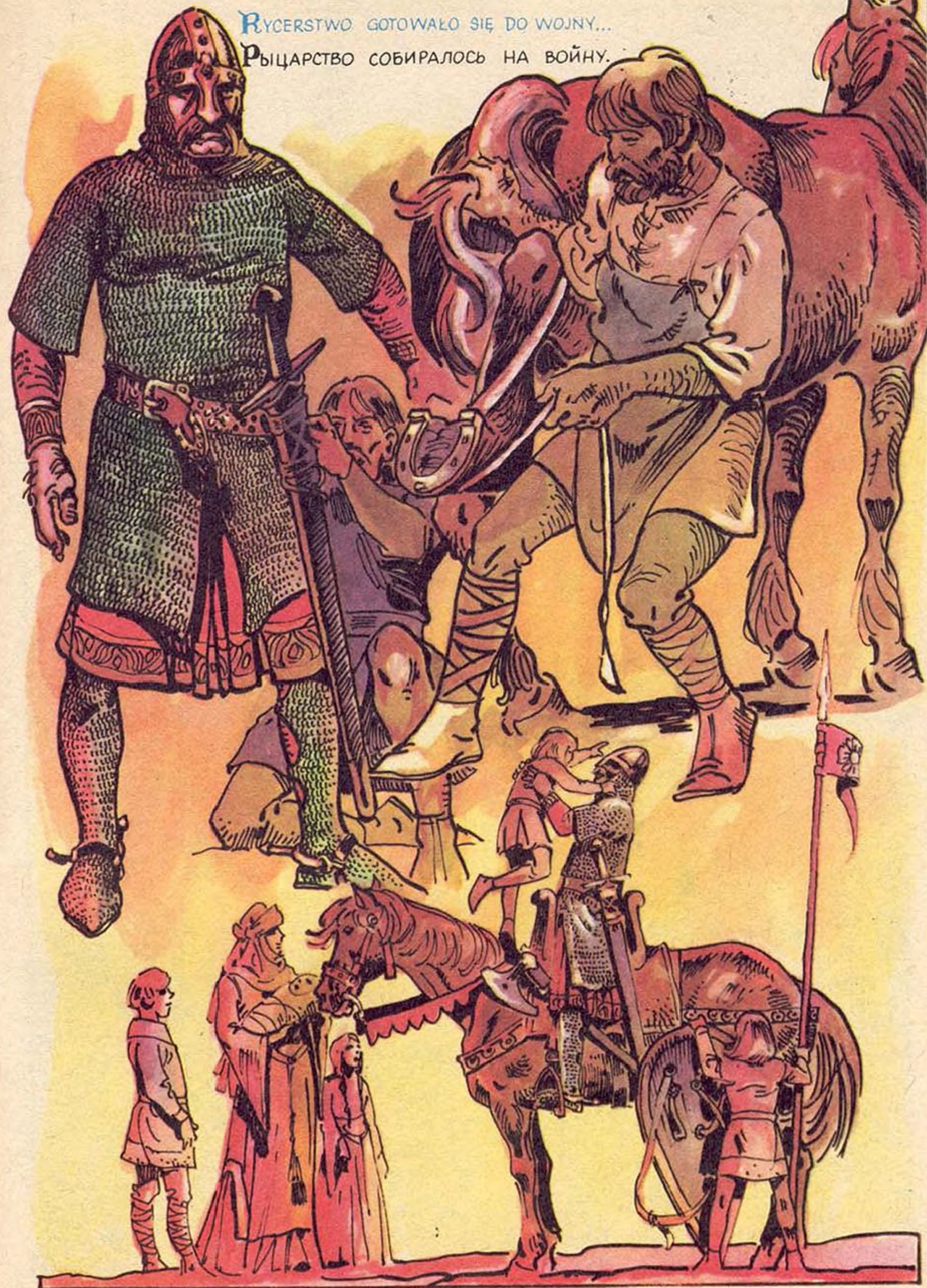
ТАК НАЧАЛСЯ СЛАВНЫЙ
ПОХОД КРИВОУСТОГО.

GOTUJcie SIĘ DO
WOJNY Z NIEMCAMI.

ГОТОВЬТЕСЬ К ВОЙНЕ
С НЕМЦАМИ.

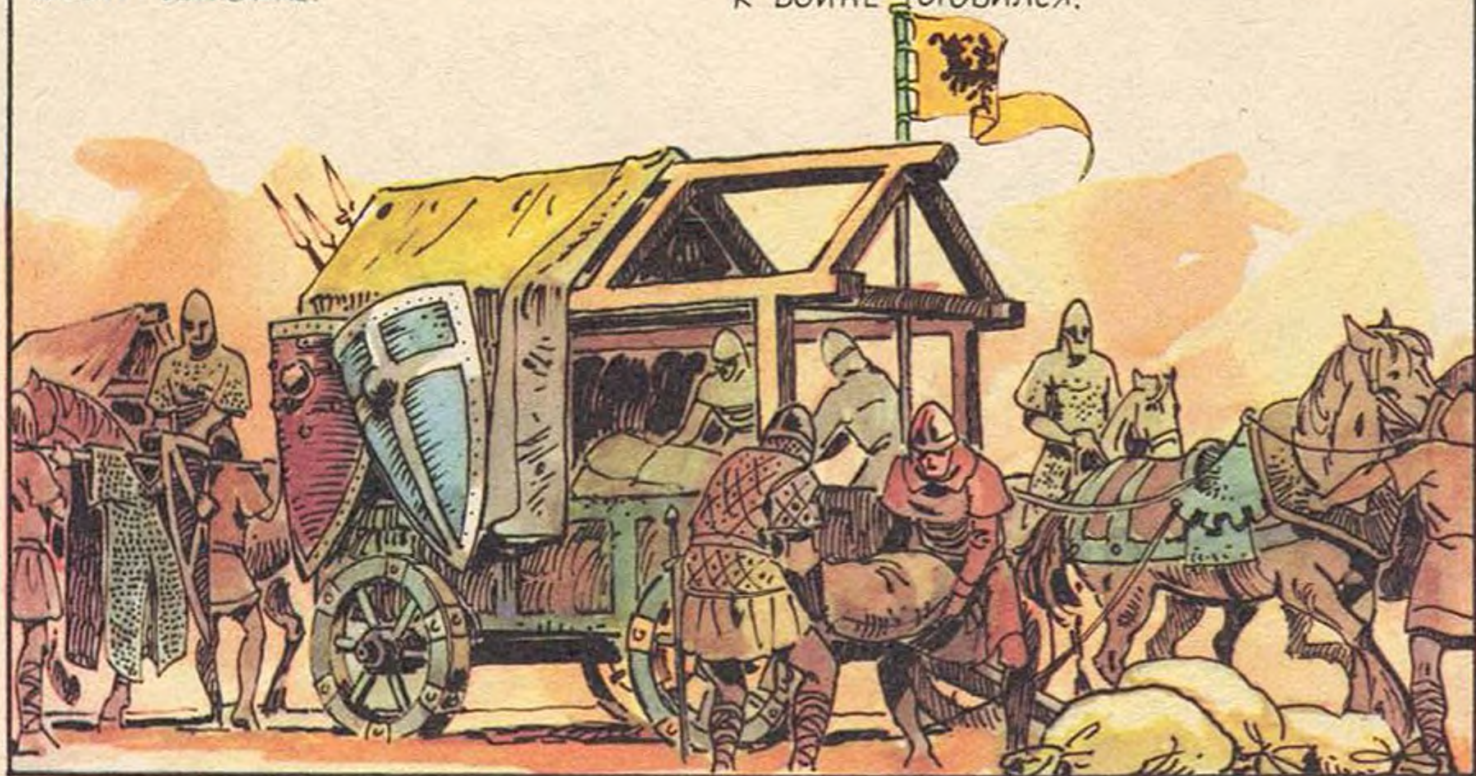
RYCERSTWO GOTOWAŁO SIĘ DO WOJNY...

РЫЦАРСТВО СОБИРАЛОСЬ НА ВОЙНУ.

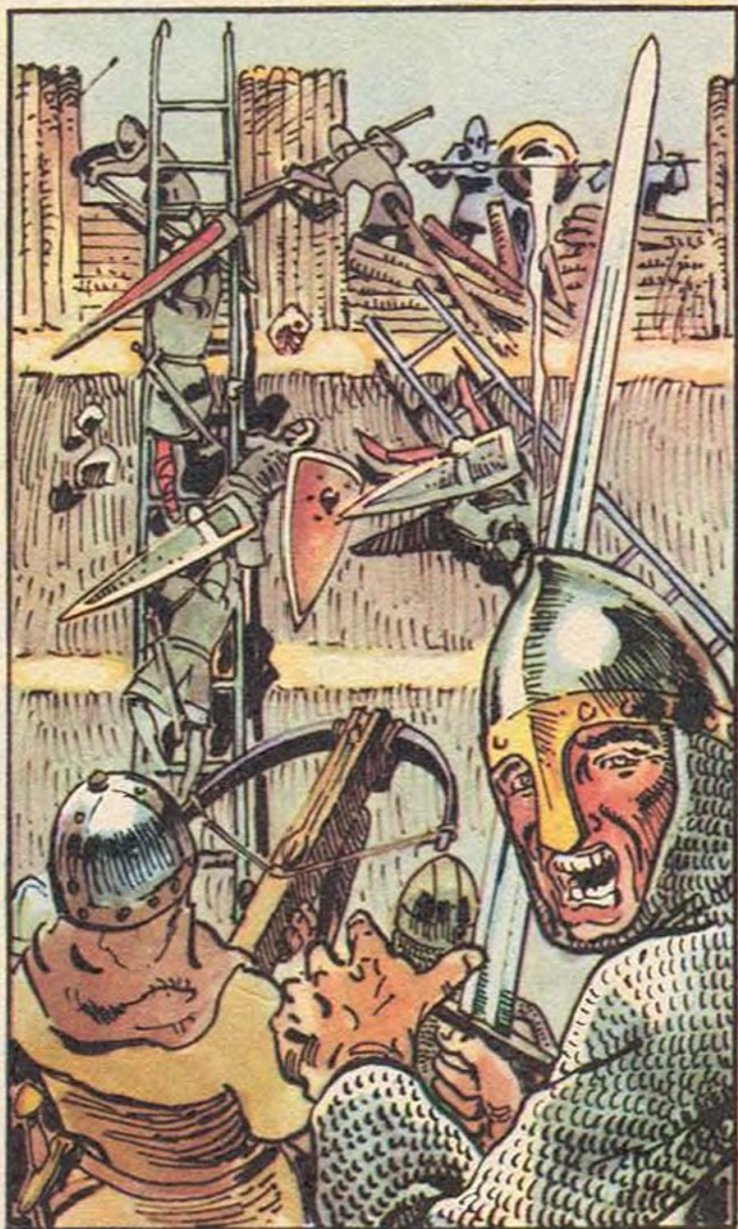

CESARZ NIEMIECKI HENRYK V TEŻ SIĘ DO
WOJNY SZYKOWAŁ.

ГЕРМАНСКИЙ ИМПЕРАТОР ГЕНРИХ V ТОЖЕ
К ВОЙНЕ ГОТОВИЛСЯ.

LATEM 1109 ROKU ARMIA HENRYKA DOTARŁA POD
GŁOGÓW. ГЕНЫХА ДОШЛА ПОД
ГЛОГУВ.

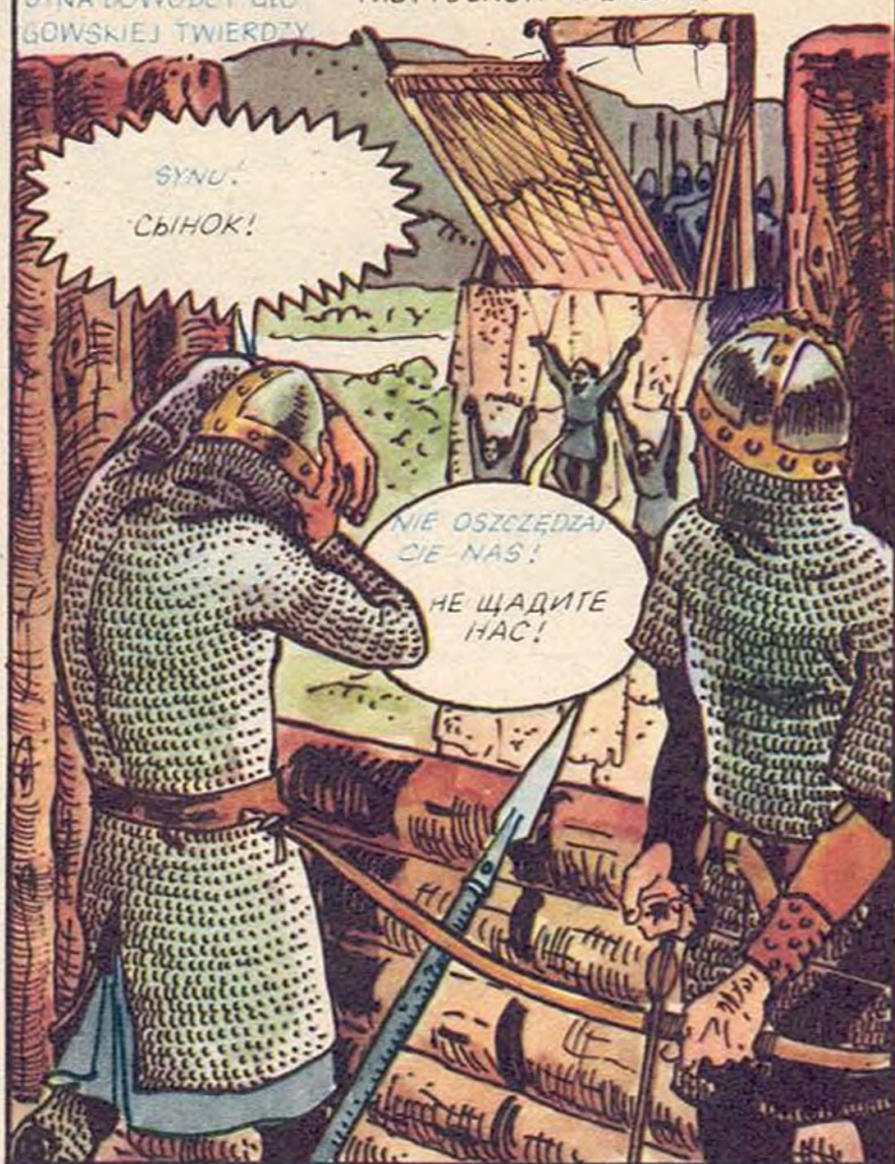
БИТВА БЫЛА
ЗАЖАРТА.

БОЙ БЫЛ
ЖАРКИЙ.

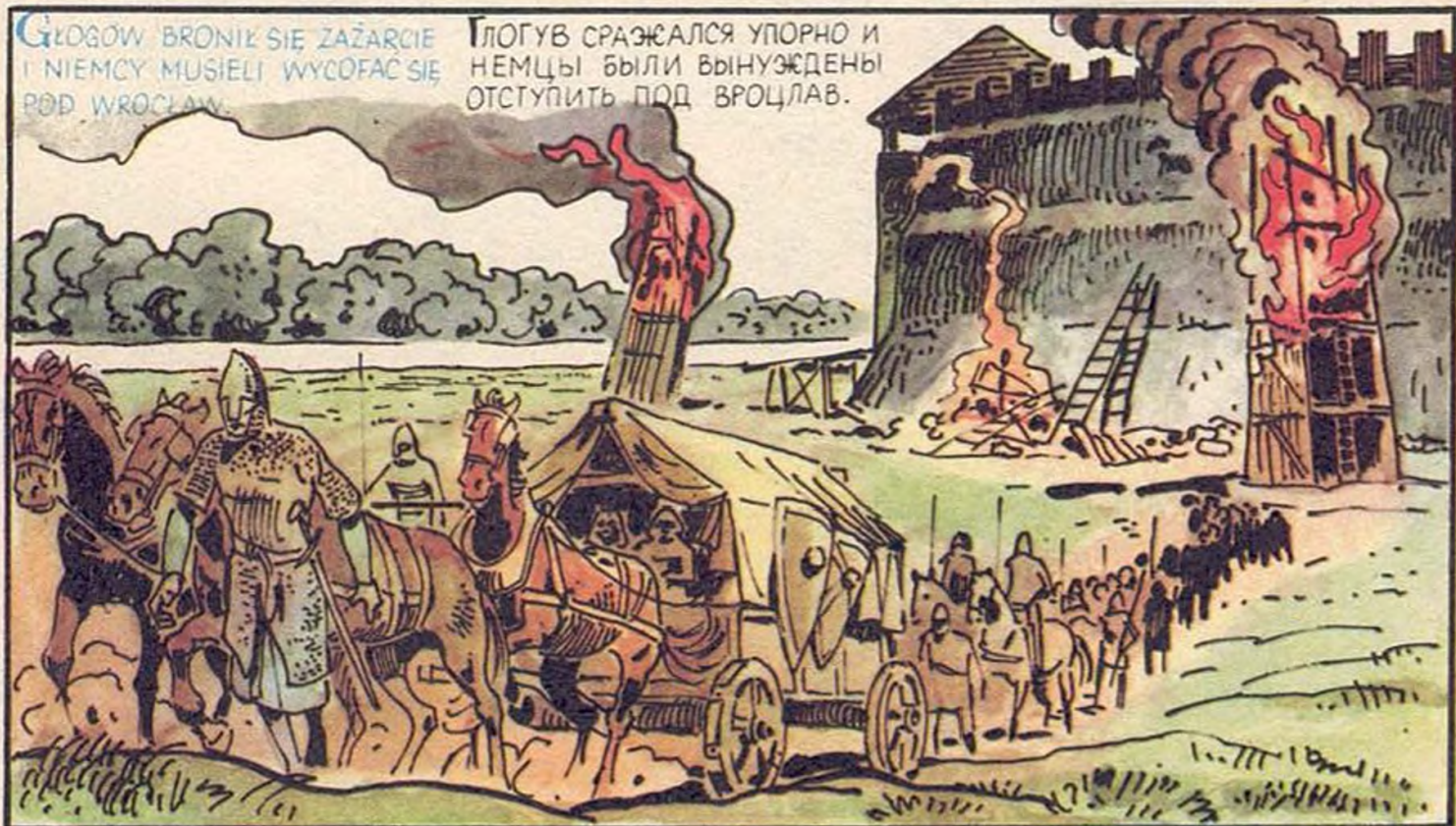
НИЕМЦЫ ВЗЯЛИ ЗАКЛАД
НИКОВ, А WŚROD NICH
SYNA DOWÓDCY GŁO-
GOWSKIEJ TWIERDZY.

НЕМЦАМ УДАЛОСЬ ВЗЯТЬ ЗАЛОЖНИКОВ,
А СРЕДИ НИХ, СЫНА КОМЕНДАНТА
ГЛОГУВСКОЙ КРЕПОСТИ.

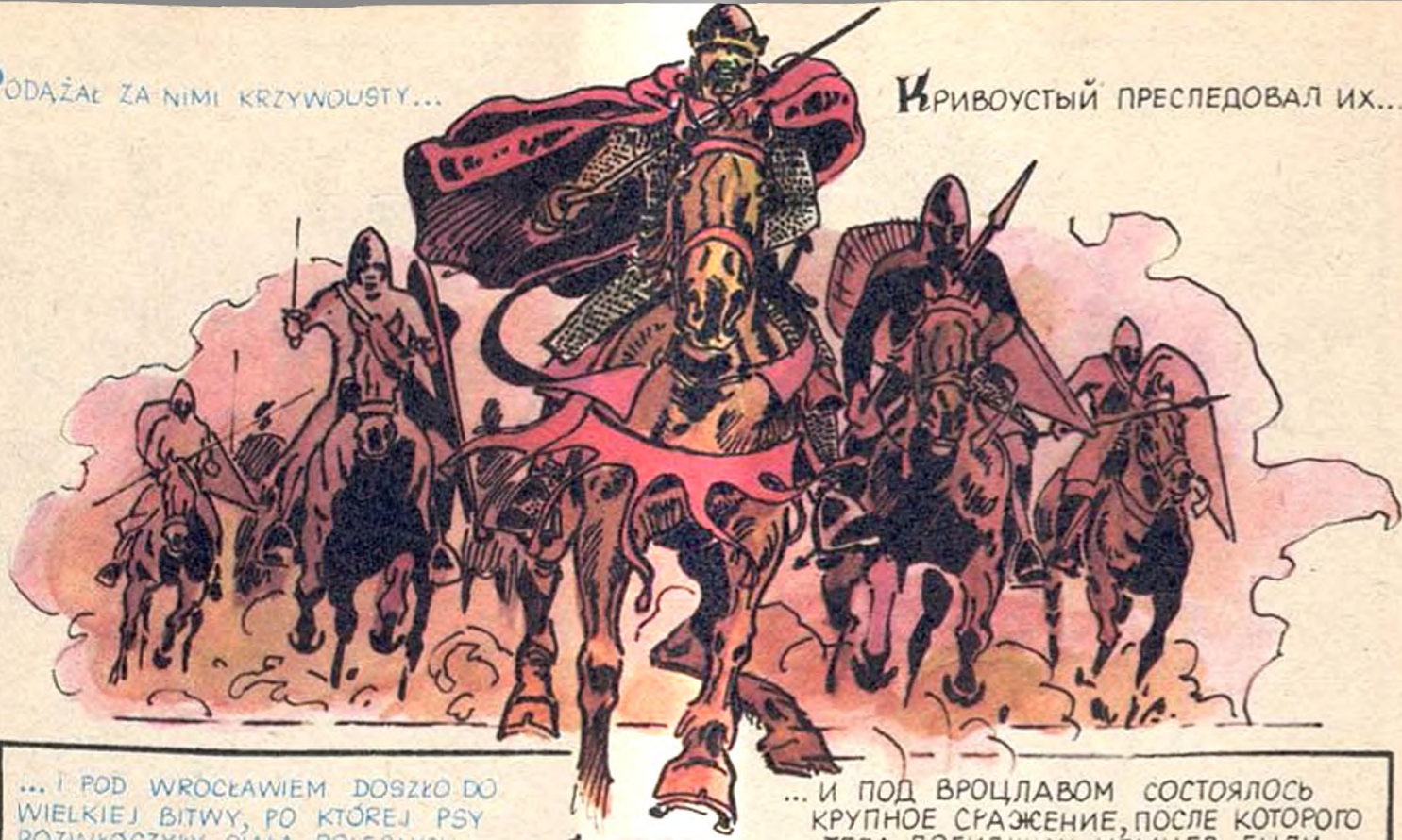
GŁOGÓW BRONIK SIĘ ZAŻARCIE
I NIEMCY MUSIELI WYCOFAĆ SIĘ
POD WROCŁAW.

ГЛОГУВ СРАЖАЛСЯ УПОРНО И
НЕМЦЫ БЫЛИ ВЫНУЖДЕНЫ
ОТСТУПИТЬ ПОД ВРОЦЛАВ.

PODAŻAŁ ZA NIMI KRZYWOUSTY...

КРИВОУСТЫЙ ПРЕСЛЕДОВАЛ ИХ...

... I POD WROCŁAWIEM DOSZŁO DO
WIELKIEJ BITWY, PO KTÓREJ PSY
ROZWŁOCZYŁY CIAŁA POLEGŁYCH
NIEMCÓW. STĄD NAZWA PSIE POLE.

... И ПОД ВРОЦЛАВОМ СОСТОЯЛОСЬ
КРУПНОЕ СРАЖЕНИЕ, ПОСЛЕ КОТОРОГО
ТЕЛА ПОГИБШИХ НЕМЦЕВ БЫЛИ
РАСТЕРЗАНЫ СОБАКАМИ. ТАК
ПОЯВИЛОСЬ НАЗВАНИЕ СОБАЧЬЕГО
ПОЛЯ.

BYŁ TO JEDYNY HARACZ, JAKI KRZYWOUSTY PRZESŁAŁ NIEMCOM.

ЭТО БЫЛА ЕДИНСТВЕННАЯ ДАНЬ,
КОТОРУЮ ГЕРМАНИЯ ПОЛУЧИЛА ОТ
КРИВОУСТОГО.

BYŁ ROK 1113. BOLESŁAW
KRZYWOUSTY POZWOLIŁ
WRÓCIĆ ZBIGNIEWOWI
DO POLSKI...

ШЕЛ 1113 ГОД. БОЛЕСЛАВ
КРИВОУСТЫЙ РАЗРЕШИЛ
ЗБИГНЕВУ ВЕРНУТЬСЯ
В ПОЛЬШУ...

MOŻESZ WRÓCIĆ,
BRACIE.

МОЖЕШЬ ВЕРНУТЬ-
СЯ, БРАТ.

...A KOŁOMAN-
ALMUSOWI NA WĘGRY.

...А КОЛОМАН-
АЛЬМУСУ В ВЕНГРИЮ.

MOŻESZ WRÓCIĆ,
BRACIE.

МОЖЕШЬ ВЕРНУТЬ-
СЯ, БРАТ.

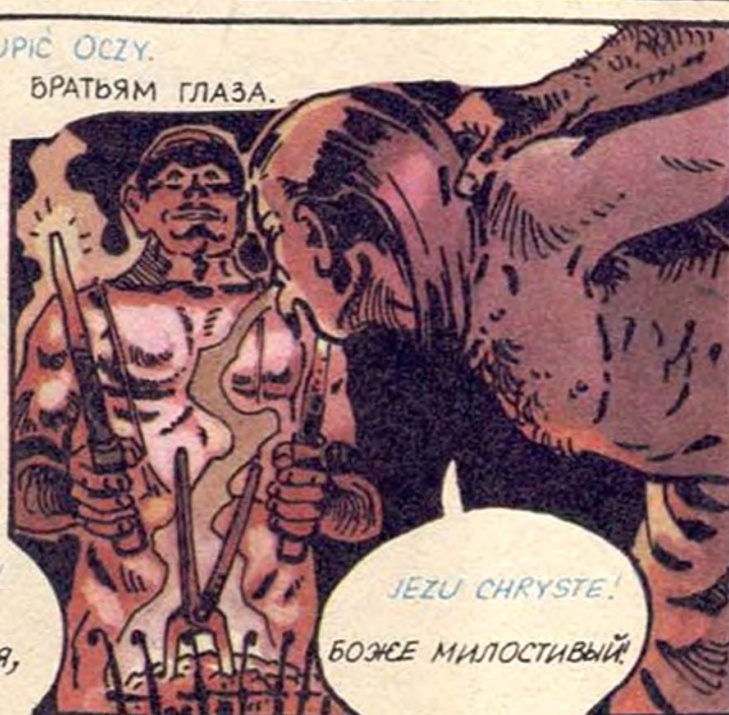
POCZEM OBAJ KAZALI BRACIOM WYKUPIĆ OCZY.

ЗАТЕМ ПРИКАЗАЛИ ВЫКОЛОТЬ БРАТЬЯМ ГЛАЗА.

BOŻE, POMŚCI
MNIĘ!

ОТОМСТИ ЗА МЕНЯ,
ГОСПОДИ!

JEZU CHRYSSTE!

БОЖЕ МИЛОСТИВЫЙ!

ODPRAWIK BOLESŁAW KRZYWOUSTY
ROKUTE DO OKRUTNYM CZYNIE.
ПОСЛЕ ЭТОГО ЖЕСТОКОГО ПОСТУПКА
БОLESЛАВ КРИВОУСТОЙ НАЛОЖИЛ
НА СЕБЯ ЕПИТИМИЮ.

НАЈВІКШЫМ ПРАГНІЕНІЕМ
КРЫВОУСТАГО БЫЛО ТЭРАЗ
РОДБІЦІЕ І ХРЫСЦІАΝІЗАЦІЯ
ПОМОРЬА SZCZECІNSKІЕГО.

ТЕПЕРЬ ГЛАВНЫМ ЖЕЛАНИЕМ
КРИВОУСТАГО БЫЛИ ЗАХВАТ И
КРЕЩЕНИЕ ЩЕЦИНСКОГО
ПОМОРЬЯ.

ПОСТАНОВИЛ ВЫСЛАТЬ С МИСИЯ НА ПОМОРЬЕ
ASCETE, BISKUPA BERNARDA.
ОН РЕШИЛ ВЫСЛАТЬ С МИССИЕЙ НА
ИСПАНСКОГО АСКЕТА - ЕПИСКОПА
БЕРНАРДА.

BISKUPIE,
WYPRAWISZ SIĘ Z
MISJĄ NA POMORZE.

ЕПИСКОП, ТЕБЕ НАДЛЕ-
ЖИТ ОТПРАВИТЬСЯ С
МИССИЕЙ НА
ПОМОРЬЕ.

SPROBUJĘ ICH
NAWRÓCIĆ.

Я ПОСТАРАЮСЬ ОБ-
РАТИТЬ ИХ В ИСТИН-
НУЮ ВЕРУ.

I PRZYKĄCZYĆ DO
NASZEGO PAŃSTWA!
И ПРИСОЕДИНИТЬ К
НАШЕМУ ГОСУДАРСТВУ!

BOGACI MIESZCZANIE WYŚMIELI SKROMNEGO
BISKUPA.

ЗНАТЬ ОСМЕЯЛА СКРОМНОГО
ЕПИСКОПА.

ZROZUMIAŁ KRZYWOUSTY, ŻE Z BOGATYMI POMORZANAMI TRZEBA POSTĘPOWAĆ INACZEJ. POSTANOWIŁ WYSŁAĆ NA POMORZE BISKUPA NIEMIECKIEGO OTTONA.

ТОГДА КРИВОУСТЫЙ ПОНЯЛ, ЧТО С БОГАТЫМИ ПОМОРЯНАМИ СЛЕДУЕТ ПОСТУПАТЬ ИНАЧЕ. ОН РЕШИЛ ПОСЛАТЬ НА ПОМОРЬЕ НЕМЕЦКОГО ЕПИСКОПА ОТТОНА.

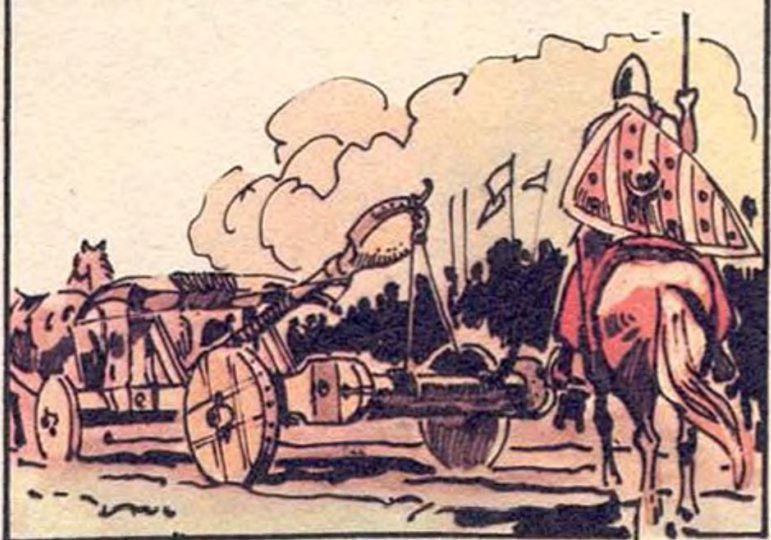

W ROKU 1135 ODBYŁ SIĘ ZJAZD W MERSEBURGU. KRZYWOUSTEGO PRZYJMOWAŁ Z HONORAMI CESARZ NIEMIECKI LOTAR III.

ALE POMORZANIE STAWIAŁI OPÓR I RUSZYŁA WTEDY NA POMORZE ZBROJNA WYPRAWA KRZYWOUSTEGO.

НО ПОМОРЯНЕ ОКАЗАЛИ СОПРОТИВЛЕНИЕ И ТОГДА КРИВОУСТЫЙ ДВИНУЛСЯ СО СВОИМИ ДРУЖИНАМИ НА ПОМОРЬЕ.

W 1135 GODU SOSTOJAŁAŚ WSTREČA W MERSEBURGU. GERMAŃSKI IMPERATOR LOTAR III USTROIŁ KRZYWOUSTEMU PRIEM S POCHESTAMI.

BĘDZIESZ MOIM LENNIKIEM Z POMORZA ZACHODNIEGO. TY BUDZIESZ MOIM BASSALOM OT ZAPADNOGO POMORJA.

ALE POMORZE NALEŻY DO POLSKI! NO WEDŹ POMORJE PRZYNADLEŻYCI POLSCE!

CZUJĘ, ŻE
UMIERAM. NIE CHCĘ,
ABY MOI SYNOWIE, JAK JA,
BILI SIĘ MIĘDZY SOBĄ O TRON.
PODYKTUJĘ TESTAMENT!

Я УМИРАЮ И НЕ ХОЧУ ЧТОБЫ
МОИ СЫНОВЬЯ БОРОЛИСЬ ДРУГ
С ДРУГОМ ЗА ПРЕСТОЛ, КАК
Я С БРАТОМ. ПИШИ
ЗАВЕЩАНИЕ.

ТАК ЗАЧЕӨ СІЯ ДІЛНИЦОВЕ
ROZBICIE POLSKI I ZAWIERZNICTWO
NAJSTARSZEGO PIASTA NAD INNYMI
KSIĄŻĘTAMI.

ТАК НАЧАЛСЯ ПЕРІОД ФЕОДАЛЬНОЇ
РАЗДРОБЛЕННОСТІ ПОЛЬШІ С
ГЛАВЕНСТВОМ СТАРШЕГО ИЗ РОДА
ПЯСТОВ НАД ДРУГИМИ КНЯЗЬЯМИ.

август	sierpień	на помощь!	ratunku! pomocy!
аскет	asceta	наследник	następca
беспокоить	nękać	незаконнорожденный	zrodzony z nieprawego łoża
беспорядок	popłoch	ненавистный	znienawidzony
быть вынужденным	musieć	не терпится	pilno
вассал	lennik	обратить в истинную	nawrócić
вдовец	wdowiec	веру	opieka
Великая Польша	Wielkopolska	опека	opieka
верховный князь	książę zwierzchni	осмеять	wyśmiać
вече	wiecz	отступать	wycofywać się
взять в жены	ożenić się	отступление	wycofanie
власть	władza	охота	polowanie
выколооть глаза	wylupić oczy	палатин	palatyn
грянул бой	rozgorzała bitwa	паника	popłoch
дань	danina	первородный	pierworodny
достичь	dobrzeć	плести заговор	tu: układać się
епитимью наложить	odprawić pokutę	поддерживать	popierać
на себя		посланник	poseł
желать	pragnąć	поход	wyprawa
жестокость	okrucieństwo	похороны	pogrzeb
завоевывать симпатию	zabiegać o względy	почести	honory
заговор	spisek	править	panować
заклчить союз	spzrymierzyć się	преследовать	tu: podążać
заложник	zakładnik	престол	władza
замышлять	szykować, gotować	простолюдины	tu: lud
засада	zasadzka	пытаться	próbować
заточить	tu: uwięzić	раскаяние	pokuta
защитить	obronić	растерзать	rozwlóczyć
знать	możni	родина	ojczyzna
изгнать	przepędzić, wygnać	священник	duchowny
казна	skarby	Силезия	Śląsk
кабан	odynieć	случиться	przydarzyć się
комендант	dowódca	собор	katedra
крещение	chrystianizacja	современник	współczesny
летописец	kronikarz	сопротивление	opór
лишить наследства	wydziedziczyć	сразиться	stoczyć walkę
магнат	możnowładca	сторонник	zwolennik
Малая Польша	Małopolska	судьба	los
мачеха	macocha	талант	talent
миссия	misja	траур	żałoba
моления	modły	умереть	umrzeć
набег	wojna podjazdowa	честолюбие	ambicja
наконец	wreszcie	шатер	namiot
		яростный	zażarty

Błyskotliwe i pełne sukcesów rządy Bolesława Śmiałego (1058–1079), których kulminacyjnym punktem jest koronacja tego władcy w roku 1076, kończą się dla niego tragicznie. Bunt możnowładztwa doprowadza do wygnania króla na Węgry, a na tron polski wynosi jego brata – Władysława Hermana. Zreka się on pretensji do korony królewskiej, rezygnuje też z kontynuowania aktywnej polityki zagranicznej Śmiałego. Pozycja Polski wyraźnie słabnie, wzrasta zależność kraju od potężnego wówczas Cesarstwa.

W momencie objęcia władzy, Władysław Herman zmuszony był oddalić swą pierwszą żonę – z którą nie miał ślubu kościelnego – a syna z tego związku, Zbigniewa, umieścić w klasztorze. Owocem zawartego, ze względów politycznych, małżeństwa Hermana z księżniczką czeską Judytą był jego drugi syn Bolesław – zwany Krzywoustym. Obaj przyrodni bracia mieli się później stać centralnymi postaciami w dramatycznej walce o władzę, jakiej widownią była Polska na przełomie XI i XII wieku.

Władysław Herman, jakkolwiek uważany powszechnie za władcę słabego i bezwolnego, podejmował szereg wysiłków zmierzających do umocnienia władzy książęcej i niezależnienia się od przemożnych wpływów możnowładztwa, dzięki któremu zresztą zdobył tron. Głównym realizatorem zamierzeń Hermana był niezwykle energiczny i ambitny palatyn*) Sieciech – toteż niezadowolone możnych skierowało się przede wszystkim przeciwko niemu. Wygodnym pretekstem do buntu stało się żądanie uznania praw Zbigniewa do sukcesji tronu po ojcu. W wyniku szeregu konfliktów zbrojnych, Herman zmuszony został najpierw do wyrażenia zgody na powrót Zbigniewa do kraju (1093 r.), a następnie do podziału państwa między Zbigniewa, Bolesława i siebie oraz wygnanie Sieciecha (1097 r.). Śmierć Władysława Hermana nie zakończyła walk wewnętrznych w państwie. Rozgorzały one na nowo – tym razem już między braćmi. W 1106 roku Zbigniew ponosi klęskę, a w rok później zostaje wygnany z kraju i szuka pomocy u króla niemieckiego Henryka V. Staje się to pretekstem do zorganizowania wielkiej wyprawy niemieckiej na Polskę w roku 1109. Wyprawa ta kończy się zupełnym fiaskiem, a jedynym jej wynikiem jest znaczny wzrost prestiżu zarówno Polski, jak i jej młodego władcy – Bolesława. Zawarty z Henrykiem V pokój zezwalał na powrót Zbigniewa i przyznawał mu lenne Mazowsze, ale jednak już wkrótce dochodzi do kolejnego konfliktu między braćmi – tym razem zakończonego tragicznie. Krzywousty każe uwięzić i oślepić Zbigniewa, który umiera w 1112 roku. Czyn ten, okrutny – nawet jak na ową epokę – wywołał znaczne wzburzenie w kraju. Jedynie ciężka publiczna pokuta, na jaką zdecydował się Bolesław, zmyła w opinii współczesnych ciężące na nim haniebane piętno bratobójstwa. Dopiero wtedy mógł Krzywousty z całą energią poświęcić się realizacji wcześniejszych planów podboju Pomorza. W wyniku szeregu zwycięskich wypraw udało mu się do 1123 roku podporządkować sobie całe Pomorze – aż po wyspę Wolin – i przystąpić do zakrojonej na szeroką skalę akcji misyjnej na tych, wciąż jeszcze pogańskich, terenach.

Niewątpliwe sukcesy Krzywoustego na Pomorzu nie mogą jednak przysłonić faktu, iż długotrwałe wojny doprowadziły do wyraźnego osłabienia wewnętrznego państwa. Arcybiskupi magdeburscy, popierani przez papieża, dążą do podporządkowania sobie polskiej organizacji kościelnej. W tej sytuacji Krzywousty decyduje się na złożenie hołdu lennego cesarzowi Lotarowi, uzyskując w zamian potwierdzenie swych praw do Pomorza i uratowanie niezależności arcybiskupstwa gnieźnieńskiego.

Tuż przed śmiercią wydał Bolesław postanowienie regulujące sprawę następstwa tronu. Stwarzając każdemu z synów Krzywoustego realną szansę na objęcie władzy zwierzchniej w kraju, miało ono – w myśl planów władcy – uchronić Polskę przed niebezpieczeństwem nowych wojen domowych. Jednak już najbliższa przyszłość wykazała, że były to nadzieje ponne.

*) palatyn – zwany również wojewodą, termin powstał w wyniku spolszczenia łacińskiej nazwy „comes palatinus”. W Polsce wczesnopiastowskiej najwyższy urzędnik państwa o bardzo szerokich kompetencjach – w tym także wojskowych.

ВЛАДИСЛАВ ЛОКЕТЕК WŁADYSŁAW ŁOKIETEK

DRODZY CZYTELNICY

ZACHĘCAMY WAS DO LEKTURY ZESZYTÓW NASZEJ NOWEJ SERII POŚWIĘCONEJ POCZĄTKOM PAŃSTWA POLSKIEGO. KOLEJNY ZESZYT TEJ SERII NOSI TYTUŁ „WŁADYSŁAW ŁOKIETEK”!

POBRANO Z CHOMIKUJ.PL/FRANEK998

UWAGA! Informacja dla wszystkich, którzy uczą się języków obcych: wszystkie teksty w zeszycie „Władysław Łokietek” opracowane zostały w języku rosyjskim i polskim, a na wewnętrznych stronach okładek zamieściliśmy słowniczek.